

TEGEL

ORGAN FÖR SVERIGES TEGELINDUSTRIFÖRENING

Redaktionskommitté: Kapten H. STRÖM - Civilingenjör E. FALKE - Ingenjör K. WRÅKE

Redaktör och ansvarig utgivare: Civilingenjör R. ELGENSTIERNA

Redaktionsombud: Ingenjör S. HENNINGSSON, Heby - Ingenjör K. WRÅKE, Malmö

Redaktion och expedition: ENGELBREKTSGATAN 29, STOCKHOLM, Tel. 10 80 51

Återgivande av text och bilder ur denna tidskrift tillåtet med angivande av källan

Tryckeri AB Thule, Stockholm 1955

Nr 6—1954

ÅRGÅNG 44

INNEHÅLL

Östersundsrapsoði

Folke Svensson

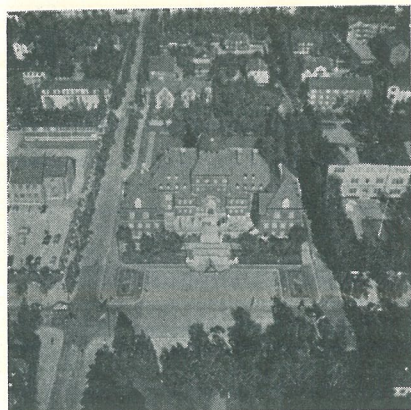
Nya murtegelnormer

Tillåtna påkänningar för tegelmurverk

Lars Erik Nevander

Murning i kyla

Max Ehn

Godk. av försvarsstaben för public.

På omslaget:
Rådhuset i Östersund i fågelperspektiv

En förordning gällande Stockholm, vilken år 1691 utfärdades av Överståthållaren i förening med Borgmästare och Råd inleds på följande sätt.

”Aldenstund man besinner, at det tegel, som wid desse tider blifver slagit och till salu hijt föres, är icke allenast mycket smått och mindre än det wara bör utan ock så illa brändt och handterat, at de som til någon byggnad det samma hafwa af nöden, komma derigenom at lida en märckelig skada och olägenhet: fördenskull och som Hans Kongl. Maj:tt til förekommande af det missbruk och oskick, som sig här wid inriktat har i nåder welat förinna, at alt det tegel, som wid Tegelbruken här efter slås och tilwärcckias skal, sedan det är brändt, hålla et wist mått nembl. uti Längden 11 5/8 Tumb, i Bredden 5 5/8 Tumb och uti Tiockleken 3 Tumb Stockholms aln . . .”

Detta torde ha varit de första tegelnormerna i Sverige och dimensionerna sammanfaller nära med sena tiders stortegel.

De första mera moderna tegelnormerna antogs vid ett teknikermöte i Gävle 1901. Därvid antogs 6,5 × 25-formatet som normalformat för Sverige och de då antagna kvalitetsbestämmelserna avsåg endast detta format.

Murtegelnormerna har sedan reviderats i större eller mindre omfattning 1919, 1931 och 1942. Normerna har nu återigen reviderats och de nya normerna återges och kommenteras i detta häfte av TEGEL.

I samband med de nya murtegelnormerna har Byggnadsstyrelsen i ett tillägg till Anvisningarna utfärdat föreskrifter rörande tillåtna påkänningar för tegelmurverk. Även dessa presenteras i detta nummer av tidskriften.

Rådhuset i Östersund

ÖSTERSUNDSRAPSODI

av Folke Svensson

Mitt i centrum av vårt avlånga land, i ett av Sveriges vackraste landskap ligger Östersund, staden med den kontinentala prägel. Det var tju-sarkonungen Gustaf III, som år 1786 gav staden sina stadsrättigheter. Östersund har sedan dess blivit en tegelstad som få, och många miljoner tegel har fraktats hit — en del mycket långväga ifrån — för att passas in i de mångskiftande byggnadsprojekten. Tegel möter ögat, vartän man ser, från det ståtliga rådhuset i centrum till den moderna enfamiljsvillan i stadens utkant. De flesta sorters tegelytor finnes här representerade och det är en sann fröjd för ögat att se hur utomordentligt väl man lyckats att få de skilda fasadteglfärgerna att harmoniera och samspela i stadsbilden. Såväl tegelfabrikerna som stadsborna har sålunda all anledning att glädjas åt teglets popularitet hos stadens arkitekter, byggmästare och ansvariga myndighetspersoner.

Teglet "gör sig" på något alldeles särskilt sätt här uppe på dessa kalla breddgrader. Vad är väl för en byggman vackrare att se än en fasadtegelbyggnad inbäddad i tung mjuk snö eller inramad av norrlandssommarens ljuvligt intensiva grönska. Men så har Östersund många vackra tegel-fasader värda att beundras. Ingen kan undgå att observera rådhuset — en skapelse av arkitekt F. B. Wallberg år 1912. Den dominanta byggnaden präglas av en både originell, effektfull men samtidigt konsekvent balanserad yttre utformning. Arkitektens strävan att åstadkomma ett stilrent och pietetsfullt utnyttjande av tegelmaterialets möjligheter för fasadernas utsmyckning med lise-ner, valv och rundbågefriser erinrar osökt om förebilden — den mästertliga dekorationstekniken i staden Ravenna under 400-talet. En bättre kom-plimang kan väl arkitekten knappast önska. Rådhusets torn är en fri efterbildning av den jämt-

Krematoriet

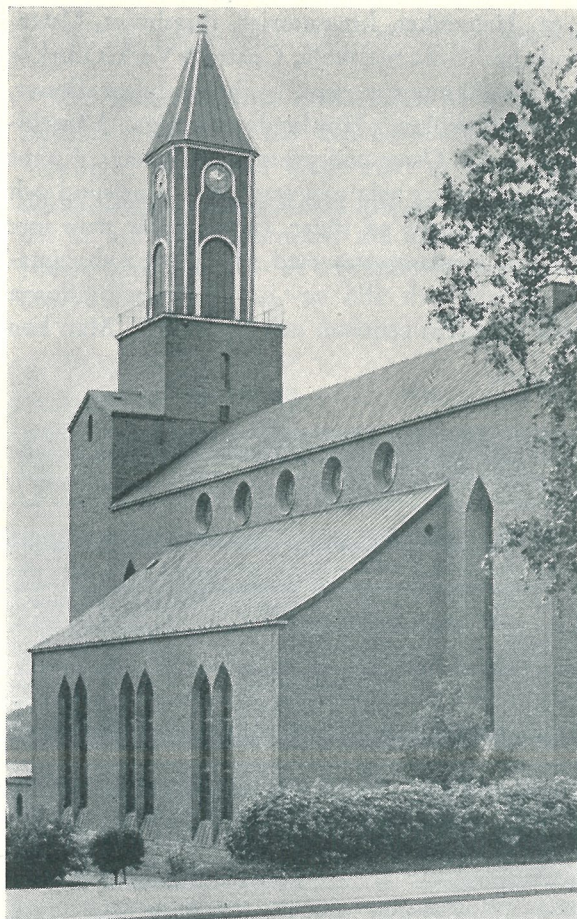
ländska mycket berömda klockstapeln — Håsjö-stapeln — som för övrigt är rätt känd av många svenskar tack vare sin kopia på Skansen i Stockholm.

Mellan åren 1786—1912—1954 ligger en lång utvecklingskedja i stadens arkitektoniska historia. Från att i likhet med de flesta norrländska städer ha börjat som en "kåkstad" med uteslutande träbyggnader har tegelbyggnationen med åren vunnit allt större terräng och popularitet. Det har gått så småningom och i dag är så gott som alla officiella byggnader i Östersund uppförda i tegel. Vi ska nämna några av dessa.

Stadens nya kyrka med sitt utsökt vackra läge och storslagna utsikt över fjällvärlden är en tegelkomponent av rang, ritad av professor I. Wahlman. Kyrkan uppfördes 1940 och som ett kuriosum kan nämnas att den har som altartavla en av Sveriges största frescomålningar utförd efter professor Hilding Lindqvists skisser.

Länsmuseet ett av den svenska landsortens största med avdelningar för allmogekultur, textil och arkeologi samt äldre kyrklig konst och en konstavdelning omfattande ca 800 nummer — är uppförd i fasadtegel, liksom länsbiblioteket i närheten av rådhusbyggnaden. Läsaren skall inte tröttnas med en uppräknings av dem alla men man

Östersunds nya kyrka

Tingshuset

kan inte undgå att nämna några karakteristiska t. ex. läroverket, krematoriet, tingshuset, Östersunds praktiska realskola, Centrala Verkstadsskolan, IOGT-huset, posten, badhuset, telegrafhuset, Fagervallsskolan, Jämtlands tidnings, Länsstidningens och Östersundspostens fastigheter, Kahns affärskomplex, hela nya stadsdelen Carlsund och flerfamiljshusen på söder. Givetvis får man inte glömma länslasarettet med sina stora nybyggnader i tegel och alla en- och tvåfamiljsvillorna både i stadens centrum och i periferin. Man kan

T-husehuset

kanske inte undgå att nämna Frösön i det här sammanhanget. Det är ju närmaste grannen och de båda har mycket gemensamt. Det är roligt att konstatera att på denna Peterson-Bergers vackra ö har tegelbyggandet helt slagit igenom. Här lägger man märke till de stilfulla privatvillorna i tegel — riktiga drömvillor — men de officiella byggnaderna äro även värda vår beundran, vackra exponenter av modern arkitektur exempelvis den nya centralskolan.

Ja detta är en glimt av vad som finns i tegel i storsjöstaden just nu. Men det bygges ihärdigt vidare och tar man en titt på byggnadsplatserna så konstaterar man snart att teglet är det dominerande byggnadsmaterialet.

Teglet kommer ofta långväga ifrån, från trakter i Mellansverige, ty traktens enda tegelbruk, Vålbackens Tegelbruk har inte, trots största ansträngning, möjlighet att ensam tillgodose jämtlänningarnas stora, växande efterfrågan på tegel. Vad är det för byggnadsplaner som då närmast står på dagordningen. Två storbyggen är förestående i Östersund. Ett länge planerat hantverks- hus skall uppföras strax söder om Centrala verkstadsskolan. Det kommer att bestå av fem stora huskroppar med en sammanlagd volym av drygt 2 000 m³ och kommer att innehålla verkstads- och administrationslokaler, magasin, kontor, vär-

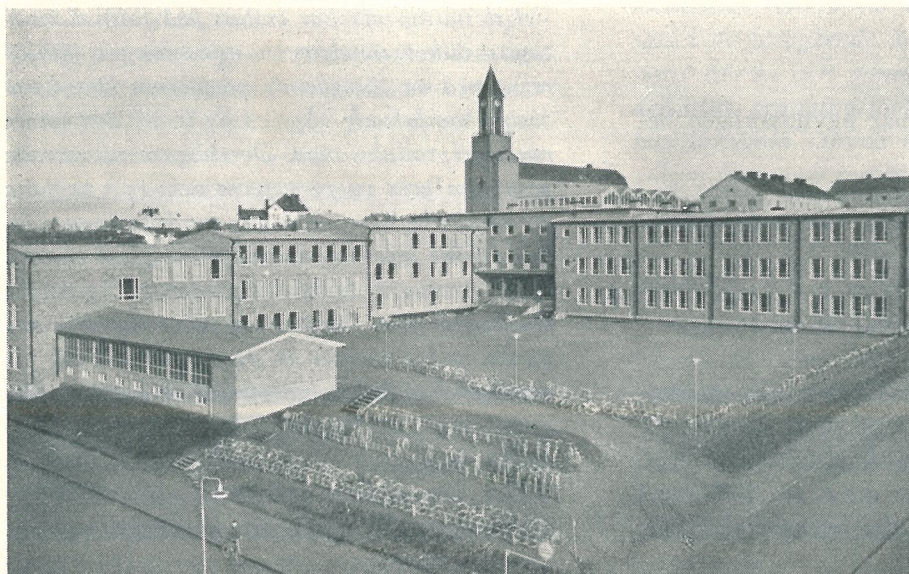

Stadsdelen Carlsund — helt av tegel

Godk. av försvarsstaben för public.

mecentral, servering och kafé. Byggnadskostnaden är beräknad till 1¹/₂ milj. kr. Byggmaterialet blir tegel. I tegel kommer även av allt att döma stadens nya stadshotell att uppföras. Det är Östersunds travpappa, Sven O. Persson, som står bakom det projektet och hotellet får ett centralt läge vid Gustaf III:s torg.

Men Östersundarna väntar även på en modern stadsteater — men när den önskedrömmen blir verklighet står än så länge blott skrivet i stjärnorna. Men vad som säkert inte är lika obestämt det är att teatern kommer att uppföras i tegel. Fattas bara annat — så tegelminded, som staden Östersunds befolkning är.

*Östersunds centrala
verkstadsskola
med nya kyrkan
i bakgrunden*

NYA MURTEGELNORMER

Svenska Teknologföreningen och Sveriges Tegelindustriförening har antagit nya normer för murtegel att gälla från den 1 april 1955. Dessa normer ersätter 1942 års "Normalbestämmelser för leverans och provning av murtegel".

Normerna har utarbetats av en kommitté bestående av arkitekt SAR Moje Bergström (ordförande), civilingenjör Lennart Backmark, byrådirektör Gunnar Essunger, och arkitekt SAR Hans Neumüller från Svenska Teknologföreningen samt direktör John Baunge, civilingenjör Reinhold Elgenstierna, byråchef Evert Strokirk och ingenjör Knut Wråke från Sveriges Tegelindustriförening. Sekreterare har varit civilingenjör Lars Erik Nevander.

I detta nr av tidskriften presenteras kap. 1—5 av normerna i oavkortad form. Kap. 6—8, som handlar om provtagning och provning, och som därför har mera speciellt intresse, har inte medtagits. Beträffande dessa senare hänvisas till de fullständiga normerna.

Normerna har här i tidskriften försetts med kommentarer som skrivits av civilingenjör L. E. Nevander. Dessa kommentarer har satts med kursiv stil för att skilja dem från normtexten.

De nya normerna kommer att föreligga i tryck inom den närmaste tiden och kommer då att distribueras till byggnadsfackmän. Normerna kan även rekvireras från Tegelindustriens Centralkontor, Engelbrektsgatan 29, Stockholm Ö.

MURTEGELNORMER

antagna att gälla från 1 april 1955 av Svenska Teknologföreningen genom Svenska Arkitektföreningen och Svenska Väg- och Vattenbyggares Riksförbund samt av Sveriges Tegelindustriförening.

Dessa normer ersätter 1942 års "Normalbestämmelser för leverans och provning av murtegel".

1 Definitioner

11 *Tegelstenar* är murstenar huvudsakligen bestående av bränd lera.

12 *Murtegel* används i dessa normer kollektivt för tegelstenar.

Definitionerna i punkt 11 och 12 överensstämmer i huvudsak med TNC:s.

13 Murtegel indelas med hänsyn till utformningen i *fulltegel* och *håltegel*, med hänsyn till användningen i *vanligt murtegel* och *fasadtegel*.

Av definitionen följer att t. ex. fasadtegel kan utformas antingen som fulltegel eller håltegel.

14 *Normtegel* betecknar i det följande murtegel som uppfyller dessa normers krav.

2 Form och mått

21 Normtegel skall vara rätvinkligt och parallelepipediskt. Stenarnas nominella mått skall vara $250 \times 120 \times 65$ mm eller $250 \times 120 \times 75$ mm.

Tillåtna avvikelser framgår av punkterna 22-26.

I dessa normer har endast två format medtagits vilket innebär en minskning i jämförelse med de föregående normerna. Dessa två format omfattade 1951 ca 95 % av den totala murtegelproduktionen. De tidigare normerade formaten $30 \times 14,5 \times 7,5$ cm och $23 \times 11 \times 6,2$ cm utgjorde högst 3 % av produktionen. Det har därför inte ansetts nödvändigt att ta med dessa format i de nya normerna. Det möter emellertid inget hinder att tillverka eller använda andra format än de normerade. De får emellertid ej kallas normtegel. Man kan däremot ange, att teglet fränsett måtten uppfyller normerna.

Det bör vidare observeras, att måttföreskrifterna gäller både för fasadtegel och för vanligt murtegel.

Formatbeteckning	Nominella mått i mm	Gränsvärden i mm Enskilda stenar		
		Längd	Bredd	Tjocklek
6,5 × 25	250 × 120 × 65	232—258	109—124	60—68
7,5 × 25	250 × 120 × 75	232—258	109—124	70—79

Denna tabell avser gränsvärden för enskilda stenar — formellt för varje sten i provserien. Avsikten är emellertid (jämför punkt 41) att värdena i princip skall tillämpas på varje sten i partiet med den inskränkning som anges i punkt 41. Detta sätt att begränsa spridningen har valts för att underlätta sorteringen av teglet på tegelbruken.

Liknande föreskrifter fanns i de gamla bestämmelserna.

Formatbeteckning	Nominella mått i mm	Gränsvärden i mm Medeltal för tio stenar		
		Längd	Bredd	Tjocklek
6,5 × 25	250 × 120 × 65	244—254	116—122	63—67
7,5 × 25	250 × 120 × 75	244—254	116—122	73—77

Denna tabell avser gränsvärden för medeltalet. Någon motsvarighet till denna föreskrift fanns ej tidigare och den får betraktas som en skärpning i förhållande till föregående normer. Det har ansetts önskvärt att begränsa medeltalets variation, då detta betyder ganska mycket ur praktisk synpunkt. Från konsumentens synpunkt är det således viktigt att tegelstenarna inte genomgående är för små, vilket medför större tegelåtgång per m² vägg eller att man måste använda mer murbruk. För ett hus som i fasaden måttsatts efter teglets modul fordras att tegelmåtten inte avviker alltför mycket från de antagna för att måttsättningen skall stämma på bygget utan att extra huggningar behöver utföras. Det är därvid viktigare att medeltalet är riktigt än att de enskilda stenarnas avvikelser begränsas.

24 För särskilt hårdbränt murtegel — formatbeteckning "6,5 × 25 hårdbränt" och "7,5 × 25 hårdbränt" — får gränsvärdena för längd, bredd och tjocklek underskrida de i punkterna 22 och 23 angivna. Gällande värden skall i sådant fall meddelas i offert och beställningserkännande.

Denna undantagsföreskrift har tillkommit särskilt med tanke på fasadtegel, som sorteras efter färg och bränningsgrad. Om man har ett gult fasadtegel som sorteras efter färg i gult, gulgrönt och mörkt gulgrönt är det omöjligt att få medeltalet hos dessa olika sorteringar att falla inom de gränser som angivits i punkt 23. De hårdbrända sorterna, som oftast är av mycket hög kvalitet, skall alltså kunna hänföras till normtegel blott man anger gällande mått i offert och beställningserkännande. Hur måtten skall anges får bestämmas av säljaren. Ett enkelt sätt är att ange att måtten understiger de normerade med ett visst procenttal.

25 Medellängden för tio stenar skall överstiga dubbla medelbredden för samma stenar med minst 5 mm.

Genom föreskriften garanteras ett sådant förhållande mellan längd och bredd hos teglet att det kan muras i förband, dvs. att man alltid får plats med en minst 5 mm tjock stötfog.

26 Buktigheten, dvs. skillnaden mellan en stens tjocklek mätt mellan två parallella plan och tio stenars medeltjocklek, får inte överstiga 7 mm.

Föreskriften om buktigheten är i huvudsak oförändrad jämfört med föregående normer.

27 Mått och måttförhållanden angivna i punkterna 22—26 bestäms enl. punkt 72. Provtagnings för dessa bestämmelser sker enl. kapitel 6.

Provnings- och provtagningsföreskrifterna har medtagits i tegelnormerna men återges inte här i TEGEL.

En skillnad i jämförelse med föregående bestämmelser är att måtten avser tegelstenens medelmått. Detta har ansetts riktigare än att som i de föregående normerna uppsöka varje stens största och minsta mått. Samtidigt underlättas provningsförfarandet eftersom man kan använda samma uppmätning för mått-, volymvikts- och tryckhållfasthetsprovning.

28 Hål i normtegel skall vara vinkelräta mot stenarnas storytor. Tvärsnittet får inte nämnvärt överstiga 2,5 cm² för något hål.

Hålstorleken har begränsats till 2,5 cm² med hänsyn till dels värmeisoleringen (se vidare kommentaren under punkt 31) dels bruksinträngen. Utförda prov har visat att hålen fylls i alltför stor utsträckning om man ökar hålstorleken utöver vad som angetts. Detta påverkar i sin tur både bruksåtgång och värmeisolering.

3 Vikt och hållfasthet. Frostbeständighet

31 Mellan volymvikt och tryckhållfasthet hos normtegel skall följande samband råda.

Vikt- beteck- ning	Volymvikt i kg/dm ³ Medeltal för tio stenar	Minsta tryckhållfasthet i kg/cm ² Medeltal för de fem lägsta av tio värden		
		Full- tegel	Håltegel med högst 25 hål per sten	Håltegel med lägst 55 hål per sten
1,2	≤ 1,20	40	120	180
1,4	1,21—1,40	120	180	240
1,6	1,41—1,60	180	240	—
1,8	≥ 1,61	240	—	—

Med volymvikt förstås här stenvikt dividerad med total stenvolym (stenvolym utan avdrag för ev. hål) — i torr tillstånd.

Med tryckhållfasthet förstås här brottlast dividerad med total tryckyta (stenyta utan avdrag för ev. hål).

Volymvikt

Volymvikten bestäms såsom medeltal för provserien. I föregående normer var volymvikten för den tyngsta stenen i provserien avgörande. Volymvikten angavs med en decimal och värdet avrundades på vanligt sätt vilket medförde att den verkliga volymviktsgränsen låg vid 1,25, 1,45 resp. 1,65. I de nya normerna ligger gränsen vid 1,20, 1,40 resp. 1,60 men då detta gäller för medeltalet är föreskriften i praktiken ungefär oförändrad. En undersökning har nämligen visat att skillnaden mellan högsta värde och medeltal för volymvikterna i regel är 0,05—0,08 kg/dm³. Genom att ange en fordran för medeltalet minskar man avsevärt slumpens inverkan.

För håltegel skall volymvikten beräknas på volymen inkl. hål, dvs. bruttovolymvikten. Detta är enklast ur provningssynpunkt — bestämning av nettovolymvikt är mera komplicerat.

För volymvikterna har även införts en undre gräns. Detta har skett med hänsyn till ljudisoleringen hos mellanväggar och till skorstenar.

Man kan överslagsvis räkna med att nettovolymvikten (tegelmassans volymvikt), vilken ej är normerad, är ca 0,2 kg/dm³ större än bruttovolymvikten för håltegel med högst 25 hål per sten och ca 0,4 kg/dm³ större för håltegel med lägst 55 hål per sten.

Tryckhållfasthet

Föreskrifter för teglets tryckhållfasthet har hittills gällt provseriens medeltal. Ofta har

detta kombinerats med någon föreskrift som begränsar spridningen, t. ex. att hållfastheten för sämsta stenen i provserien^oej får understiga visst värde. I 1950 års Anvisningar till byggnadsstadgan införde Byggnadsstyrelsen en föreskrift att medeltalet för de 5 lägsta värdena i en provserie om 10 stenar inte fick understiga den angivna fordran med mer än 12 %. Denna princip har behållits i de nya normerna och eftersom denna föreskrift i regel är avgörande har det inte ansetts motiverat att dessutom ge någon föreskrift för medeltalet av samtliga stenar i provserien. Normernas föreskrift rörande tryckhållfasthet gäller således medeltalet för de 5 lägsta värdena i en provserie om 10 stenar. Man kan räkna med att detta värde understiger medelvärdet för samtliga stenar med 10—20 %. Med hänsyn till vad som tidigare sagts rörande skillnaden mellan netto- och bruttovolymvikt för håltegel ser man att för tegel med samma nettovolymvikt (tegelmassa) fordras samma minimihållfasthet.

Hålantal och värmeisolering

För att inte hindra utvecklingen är föreskrifterna rörande håltegel inte låsta till ett bestämt antal hål, utan det finns två grupper, nämligen håltegel med högst 25 hål per sten och håltegel med lägst 55 hål per sten. Håltegel med mellan 25 och 55 hål omfattas alltså inte av normerna. Detta beror på att man måste kunna ge värden på värmeisoleringen för de olika tegelsorterna utan att behöva ta hänsyn till extrema utformningar som kan medföra att värmeledningstalen blir ofördelaktiga. Under förutsättning att bruttovolymvikten är oförändrad, får man nämligen sämre värmeisolering ju större hålen är och desto större hålprocenten är. För att få en någorlunda entydig bestämning av λ -värdet vore det därför egentligen önskvärt att man låste fast bruttovolymvikten, totala hålvolymen och största hålstorleken. Detta medför emellertid en stark begränsning och är svårt att kontrollera. Det har därför ansetts bättre att eliminera ett visst intervall av hålantal samt att begränsa hålstorlek (se punkt 28) och volymvikt. Härigenom kan man tillämpa samma λ -värden som anges i BABS 1950. Om beteckningarna ändras i överensstämmelse med de nya normerna får tabellen över värmeledningstal för tegelmurverk följande utseende.

Teglets vikt- beteck- ning	Värmeledningstal för murverk, i. kcal/m h °C		
	Fulltegel	Håltegel med högst 25 hål per sten	Håltegel med lägst 55 hål per sten
1,2	0,36	0,39	0,41
1,4	0,43	0,45	0,47
1,6	0,51	0,52	—
1,8	0,62	—	—

32 Om för normtegel garanteras en tryckhållfasthet, som med 60, 120, 180 osv. kg/cm² överstiger den i punkt 31 fordrade, får denna högre tryckhållfasthet anges i teglets beteckning (enl. punkt 52) eller på annat sätt. Dock får endast följande värden komma i fråga: 100, 180, 240, 300, 360 och 420 kg/cm².

De i punkt 31 angivna tryckhållfastheterna är minimivärden. De flesta tegelbruk har emellertid ingen svårighet att hålla betydligt större hållfastheter. För att få möjlighet att utnyttja denna större hållfasthet för högre tillåtna påkänningar har tegelbruken getts möjlighet att garantera en högre hållfasthet. De värden som då skall komma i fråga har normerats och är multiplar av 60 kg/cm².

I ett tillägg till BABS anges tillåtna påkänningar för tegel enligt dessa nya normer och även för dessa större hållfastheter.

33 Volymvikt och tryckhållfasthet bestäms enl. punkt 72. Provtagning för dessa bestämmningar sker enl. kapitel 6.

Provningsföreskrifterna för volymvikt och tryckhållfasthet är i huvudsak oförändrade. Volymvikten bestäms således genom uppmätning av teglets dimensioner och vägning. Tryckhållfasthetsprovet utförs på två av en helsten sågade halvstenar, hopfogade och avplanade med cementbruk.

34 Fasadtegel enl. dessa normer skall vara frostbeständigt, dvs. fylla de fordringar som meddelas i punkt 73.

35 Frostbeständigheten bedöms enl. punkt 73. Provtagning för sådan bedömning sker enl. kapitel 6.

Frostbeständighetsprovet är i huvudsak oförändrat och innebär att teglet efter vattenmätning utsätts för 25 nedfrysningar till ca -15° C med mellankommande upptiningar i vatten. Många anser att detta provnings sätt

ej överensstämmer helt med praktisk erfarenhet och att provet således ej är bra. Fastän laboratorier i hela världen arbetar med problemet har det emellertid ännu inte kommit fram någon metod som är helt tillfredsställande eller praktiskt provad. Man har därför behållit den gamla provningsmetoden i normerna.

4 Utlastningsbestämmelser

41 I ett parti normtegel med formatbeteckning 6,5 × 25 eller 7,5 × 25 får måtten på högst en sten av hundra avvika från gränsvärden angivna i punkt 22.

Eftersom föreskrifterna i punkt 22 rörande gränsvärden för enskilda stenar formellt endast gäller för provseriens 10 stenar innebär denna föreskrift en skärpning av punkt 22. Samtidigt hindras en alltför rigorös tolkning av måttföreskrifterna — en enstaka felaktig sten skall inte kunna klassas ned hela tegelpartiet.

En provningsanstalt kan ju inte efter vanlig provtagning avgöra om denna föreskrift uppfylls eftersom det skulle förutsätta ett orimligt stort antal stenar i provet. Det har därför förutsatts att ev. tvistigheter kan göras upp mellan köpare och säljare t. ex. genom en objektiv stickprovskontroll.

42 Vid utlastning av normtegel vid tillverkningsstället skall — utöver vad som anges i övriga avsnitt av dessa normer — följande gälla.

421 Teglets genomsnittliga fukthalt får icke överstiga 5 volym-%.

Bestämmelsen avser den genomsnittliga fukthalten hos delleverans. Med fukthalt förstås här vattenmängd per sten i förhållande till total stenvolym (stenvolym utan avdrag för ev. hål).

Bestämmelsen är i huvudsak oförändrad i jämförelse med föregående normer.

422 Fukthalt bestäms enl. punkt 83. Beträffande provtagning hänvisas till punkt 81.

423 Hos fasadtegel skall på varje sten minst en löpyta och en kopyyta vara fria från sådana skador som menligt kan inverka på det färdiga murverket.

Sorteringsreglerna varierar på olika tegelbruk och även konsumenternas krav på fasad-

tegelt med avseende på jämnhet eller ojämnhet varierar. I vissa fall önskas ett tegel med jämn färg och textur i andra fall önskas kraftiga färgskiftningar och en rustik yta. Det har emellertid ansetts önskvärt att införa någon föreskrift om fasadteglets utseende även om denna föreskrift med hänsyn till förhållandena måste bli tämligen vag. Avsikten är att varje fasadtegelsten skall ha minst två "godsidor" — en löpyta och en koppyta. Dessa skall alltså vara fria från t. ex. sådana avslagna hörn som påverkar utseendet. Föreskriften gäller också sådana skador som kan tänkas påverka hållfasthet och beständighet, men dessa bör ju normalt komma fram i hållfasthets- och frostbeständighetsprov.

5 Beteckningar och märkning

51 I beteckning för normtegel skall ingå ordet *murtegel*, om vanligt murtegel avses, ordet *fasadtegel*, om fasadtegel avses, formatbeteckning enl. punkterna 22 och 23 eller punkt 24, vikt-beteckning enl. punkt 31, antal hål per sten, om det är fråga om håltegel.

Exempel 1

Murtegel $6,5 \times 25$ — 1,6 (enl. 1955 års murtegelnormer) betecknar vanligt murtegel, nominella mått $250 \times 120 \times 65$ mm, volymvikt 1,41 — 1,60 kg/dm³, fulltegel, tryckhållfasthet lägst 180 kg/cm² — allt närmare preciserat i dessa normer.

Exempel 2

Rött sandat fasadtegel $7,5 \times 25$ — 1,6 — 19 hål betecknar fasadtegel, nominella mått $250 \times 120 \times 75$ mm, volymvikt 1,41 — 1,60 kg/dm³, 19-håltegel, tryckhållfasthet lägst 240 kg/cm².

I föregående normer hade de olika tegelsorterna olika namn såsom tungt murtegel, lättmurtegel och högporöst murtegel. Då antalet sorter utökats med olika håltegel-sorter, har dessa namn för enkelhets skull ersatts med vikt-beteckningar, t. ex. fulltegel 1,2. Håltegel betecknas med denna vikt-beteckning och antal hål, såsom framgår av exemplet.

52 Beteckning för normtegel med tryckhållfasthet enl. punkt 32 får avslutas med siffervärdet på denna tryckhållfasthet i kg/cm².

Exempel 3

Gult räfflat fasadtegel $6,5 \times 25$ — 1,4 — 78 hål — 300 betecknar ett 78-håltegel med tryckhållfasthet lägst 300 kg/cm² (i stället för — enl. punkt 31 — 240 kg/cm²).

53 Av vanligt murtegel enl. dessa normer skall på fulltegel med vikt-beteckning 1,6 eller lägre, på håltegel med högst 25 hål per sten och vikt-beteckning 1,4 eller lägre samt på håltegel med lägst 55 hål per sten och vikt-beteckning 1,2 finnas ett tydligt märke, innehållande dels tegelbrukets beteckning dels vikt-beteckning. Märke skall finnas på varje sten. Betr. vikt-beteckning se punkt 31.

Föreskriften innebär att allt vanligt murtegel, således ej fasadtegel, med nettovolymvikt (tegelmassans volymvikt) 1,6 eller därunder skall märkas. Det är alltså i regel sådant tegel som magrats genom sågspånstill-sats. Motsvarande föreskrift för fulltegel fanns i de föregående normerna.

Kapitel 6, 7 och 8 återges inte i TEGEL, utan härvid hänvisas till de fullständiga normerna.

Kapitel 6 handlar om provtagning och är i huvudsak oförändrat. En principiellt viktig ändring har vidtagits — uttagningen av generalprovet skall ske genom slumpartat urval.

Kapitel 7 handlar om provning av de egenskaper för vilka föreskrifter har getts. De viktigaste av dessa har kommenterats i anslutning till resp. föreskrift.

Kapitel 8 handlar om kompletterande undersökningar som icke avgör om ett murtegel skall betraktas som normtegel eller ej, men som dock kan vara av intresse för att i vissa fall bedöma ett tegelpartis kvalitet. I detta kapitel behandlas provning av följande egenskaper:

Benägenhet för utslag av vattenlösliga salter
Fukthalt
Vattensugning
Vattenabsorption
Nettovolymvikt hos håltegel
Hålvolum hos håltegel.

TILLÅTNA PÅKÄNNINGAR FÖR TEGELMURVERK

I anslutning till de nya tegelnormerna har Byggnadsstyrelsen utarbetat ett tillägg till Anvisningarna (Kungl. Byggnadsstyrelsens meddelanden 1954:2), vari anges tillåtna påkänningar för murverk av tegel enligt de nya normerna. Den viktigaste nyheten i detta tillägg är att vi nu fått officiellt fastställda tillåtna påkänningar även för murverk av håltegel.

De nya tillåtna påkänningarna framgår av nedanstående tabell.

Tidigare angavs tillåtna påkänningar för klass A i tegelnormerna och för klass B i Byggnads-

styrelsens Anvisningar. Detta medförde, att värdena var svåröverskådliga, isynnerhet som tabellerna var uppställda på olika sätt. Tabellerna för klass A var även i vissa avseenden alltför detaljerade. I det nu utgivna tillägget till Anvisningarna finns samtliga uppgifter rörande tillåtna påkänningar för tegelmurverk i en tabell, vilket får anses vara en stor fördel.

De nya påkänningarna är grundade på de provningar och den sammanställning av svenska prov som redovisats i TEGEL nr 5/54. Jämförelser med utländska provningar och utländska

Tillåten tryckpåkänning i kg/cm² på murverk av tegel vid en våningshöjd av högst 3 m¹), då vägg-tjockleken är minst 1-sten, samt vid en våningshöjd av högst 4 m, då vägg-tjockleken är minst 1¹/₂-sten

Material	Murstenarnas tryckhållfasthet (medeltal av de 5 lägsta värdena i en provserie om 10 stenar ²) kg/cm ²	Tillåten tryckpåkänning vid en murbredd av minst 3-sten ³) kg/cm ²				
		Klass A			Klass B ⁴)	
		Kalkbruk	KC 21/4	KC 11/4	Kalkbruk	KC 21/4
1	2	3	4	5	6	7
Fulltegel	40	4	—	—	3	—
”	120	7	10	12	5	8
”	180	8	12	14	6	9
”	240	9	14	16	7	10
”	300	10	15	17	8	11
”	360	10	16	18	8	12
19-håltegel	120	4	9	11	3	7
”	180	5	11	13	4	8
”	240	6	12	14	5	9
”	300	6	13	15	5	10
”	360	7	14	16	6	11
”	420	8	15	17	6	12
78-håltegel	180	5	9	11	4	7
”	240	6	10	12	5	8
”	300	6	11	13	5	9
”	360	7	12	14	6	10
”	420	8	13	15	6	10

¹) Vid våningshöjd av mer än 3 m men ej över 4 m får den tillåtna tryckpåkänningen för 1-stens väggar uppgå till högst 2/3 av de i tabellen angivna värdena.

²) Medeltalet av samtliga 10 värden i en provserie om 10 tegelstenar kan i allmänhet antagas vara ca 20 % högre än medeltalet av de 5 lägsta värdena.

³) Vid en murbredd av minst 1¹/₂-sten får tryckpåkänningen uppgå till högst 3/4 av de i tabellen angivna värdena.

⁴) För att de påkänningar skall få tillämpas, som anges för tegel med högre tryckhållfasthet än som för viss volymvikt anges i punkt 31 i murtegnormerna, skall även för klass B tryckhållfastheten hos teglet provas i den omfattning, som gäller för klass A.

Erforderlig tegel- och brukskvalitet vid viss tillåten tryckpåkänning

Tillåten tryckpåkänning kg/cm ²	Klass A									Klass B					
	Kalkbruk			KC 21/4			KC 11/4			Kalkbruk			KC 21/4		
	F	19	78	F	19	78	F	19	78	F	19	78	F	19	78
3	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	40	120	↓	↓	↓	↓
4	40	120	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	120	180	180	↓	↓	↓
5	120	180	180	↓	↓	↓	↓	↓	↓	120	240	240	↓	↓	↓
6	120	240	240	↓	↓	↓	↓	↓	↓	180	360	360	↓	↓	↓
7	120	360	360	↓	↓	↓	↓	↓	↓	240	—	—	↓	120	180
8	180	420	420	↓	↓	↓	↓	↓	↓	300	—	—	↓	180	240
9	240	—	—	↓	120	180	↓	↓	↓	—	—	—	180	240	300
10	300	—	—	120	180	240	↓	↓	↓	—	—	—	240	300	360
11	—	—	—	180	180	300	↓	120	180	—	—	—	300	360	—
12	—	—	—	180	240	360	120	180	240	—	—	—	360	420	—
13	—	—	—	240	300	420	180	180	300	—	—	—	—	—	—
14	—	—	—	240	360	—	180	240	360	—	—	—	—	—	—
15	—	—	—	300	420	—	240	300	420	—	—	—	—	—	—
16	—	—	—	360	—	—	240	360	—	—	—	—	—	—	—
17	—	—	—	—	—	—	300	420	—	—	—	—	—	—	—
18	—	—	—	—	—	—	360	—	—	—	—	—	—	—	—

normer har även gjorts. Då nu endast en partiell revision av Anvisningarna utförts, har man velat bibehålla samma princip för beräkning av tillåtna påkänningar såsom tidigare tillämpats. Man har således i stort sett räknat med samma säkerhetskoefficienter som tidigare.

I det nya tillägget till Anvisningarna har alla tillåtna påkänningar avrundats till hela tal. Detta medför, att man enkelt kan "vända" på tabellen och i stället ange erforderlig tegel- och brukskvalitet för viss tillåten påkänning, som framgår av ovanstående tabell. Denna tabell torde vara av särskilt värde för konstruktören, som där direkt kan se vilka materialdata han behöver föreskriva. Man kan också tänka sig, att konstruktören endast föreskriver en viss minsta tillåtna påkänning och att sedan byggmästaren med ledning av tabellen skaffar tegel och murbruk av erforderlig kvalitet.

I det nya tillägget anges samma tillåtna påkänningar för 1-stens väggar som för 1^{1/2}-stens. 1-stens väggen får därvid vara högst 3 m hög och 1^{1/2}-stens väggen högst 4 m hög. Detta torde vara tekniskt riktigt, då man vid provningar aldrig kunnat konstatera någon skillnad i hållfasthet och då någon knäckningsfara inte föreligger vid dessa vägghöjder.

Om man jämför de tillåtna påkänningarna för klass A med de medelkurvor som angavs i

TEGEL nr 5/54 finner man, att den nominella säkerhetskoefficienten för fulltegel i kalkbruk är 4,2 för de lägsta tegelhållfastheterna och stiger till 5,0 vid tegelhållfastheten 360 kg/cm². Detta innebär alltså, att de tillåtna påkänningarna inte stiger lika kraftigt såsom medelkurvan. Samma sak gäller för fulltegel i kalkcementbruk 21/4. Säkerhetskoefficienten varierar från 4,5 till 4,8.

För håltegel i kalkbruk gäller samma tillåtna påkänningar för 19-hålstegel som för 78-hålstegel. Den nominella säkerhetskoefficienten i jämförelse med medelkurvan är 4,4—4,9. För håltegel i kalkcementbruk är de tillåtna påkänningarna något större för 19-hålstegel än för 78-hålstegel.

För klass B är värdena ca 80 % av motsvarande för klass A. Avvikelser härifrån beror huvudsakligen på att värdena är avrundade till hela tal.

En jämförelse med de gamla tegelnormerna för fulltegel i klass A visar att de nya tillåtna påkänningarna ligger något under motsvarande äldre för 1-stens väggjocklek vid de lägre tegelhållfastheterna. Samtidigt har man emellertid fått möjlighet att utnyttja starkare tegel, varför maximipåkänningarna numera är något större. För klass B är de tillåtna påkänningarna för 1-stens väggjocklek ungefär oförändrade.

L. E. Nevander

MURNING I KYLA

av civilingenjör Max Ehn

Följande artikel är en kort sammanfattning av två examensarbeten utförda vid Kungl. Tekniska Högskolans Byggnadstekniska Institution av nuvarande civilingenjörerna Max Ehn, Karl-Göran Karlsson, Lars Ljunggren och Lars Ringh.

Av olika anledningar är byggnadsproduktionen numera av praktiskt taget samma omfattning under vintern som under övriga delar av året. Detta vinterbyggande har medfört en hel rad byggnadstekniska problem, vilka ännu till större delen måste lösas erfarenhetsmässigt utan underlag av forskningsresultat eller andra byggnadstekniska försök. Ett av dessa problem är murning i kyla. De examensarbeten som här kommer att redovisas utgör några första försök att söka utreda hur murverk av tegel murat i kyla beträffande hållfasthet och deformationer förhåller sig kontra murverk murat under normala förhållanden.

Några förfrågningar på arbetsplatsen gav vid handen, att den vanliga uppfattningen var, att murning vid minusgrader går utmärkt, bara man använder varmt bruk. Man sade att bruket "frysar torrt". Då försöken delvis gav avvikande resultat kan en redogörelse för dessa vara motiverad.

Försöken utfördes med 7 skift höga 1 x 1-stens tegelplattor murade med helt fyllda fogar. Det tegel som användes var 1,6-tegel med en tryckhållfasthet av 182 kg/cm² i medeltal av 5 prov.

Varje försöksserie bestod av tre plattor murade och förvarade i kylrum med -15° C, och tre jämförelseplattor murade och förvarade i rumstemperatur. 4 serier har utförts, 2 med kalkbruk och 2 med kalkcementbruk. Bruket blandades 3 min. i en 0,4 hl aktivator. För kylrumspeltorna användes tegel som förvarats 2 dygn i kylrum och vid murning hade försökstemperaturen -15° C. Varmt bruk med ca +30° C användes för dessa plattor. Jämförelseplattorna murades samtidigt som respektive kylrumspeltor men vid rumstemperatur i vilken de också förvarades till provtryckningen, som utfördes samtidigt med motsvarande kylrumspeltor.

Plattorna trycktes till brott i en hydraulisk press. Under tryckningen mättes deformationerna med 2 mätklockor. Före tryckningen gjordes på plattornas översida en gipsavjämning på vilken en träfiberplatta lades som tryckutjämnande mellanlägg. Pålastningen utfördes stegvis med 2 ton på 1 minut varefter lasten hölls konstant under 2 minuter.

Parallellt med försöken togs prover på bruket, vilka förvarades tillsammans med respektive proppeltor.

Murbrukssorter, lagringsbetingelser och erhållna murverkshållfastheter är sammanställda i tabell 1. Resultaten av deformationsmätningarna framgår av fig. 1. För serie 1, 2 och 4 kan man

Tabell 1

Serie	Murbruk	Lagring av kylrumsprov	Murplattornas tryckhållfasthet i medeltal kg/cm ²	
			Kylrumsprov	Jämförelseprov
1	K 1:5	14 dygn i kylrum + 14 dygn i rumstemp.	59	53
2	KC 21/4	d:0	80	75
3	K 1:4	28 dygn i kylrum + 2 dygn i rumstemp.	41	60
4	KC 11/4	d:0	74	68

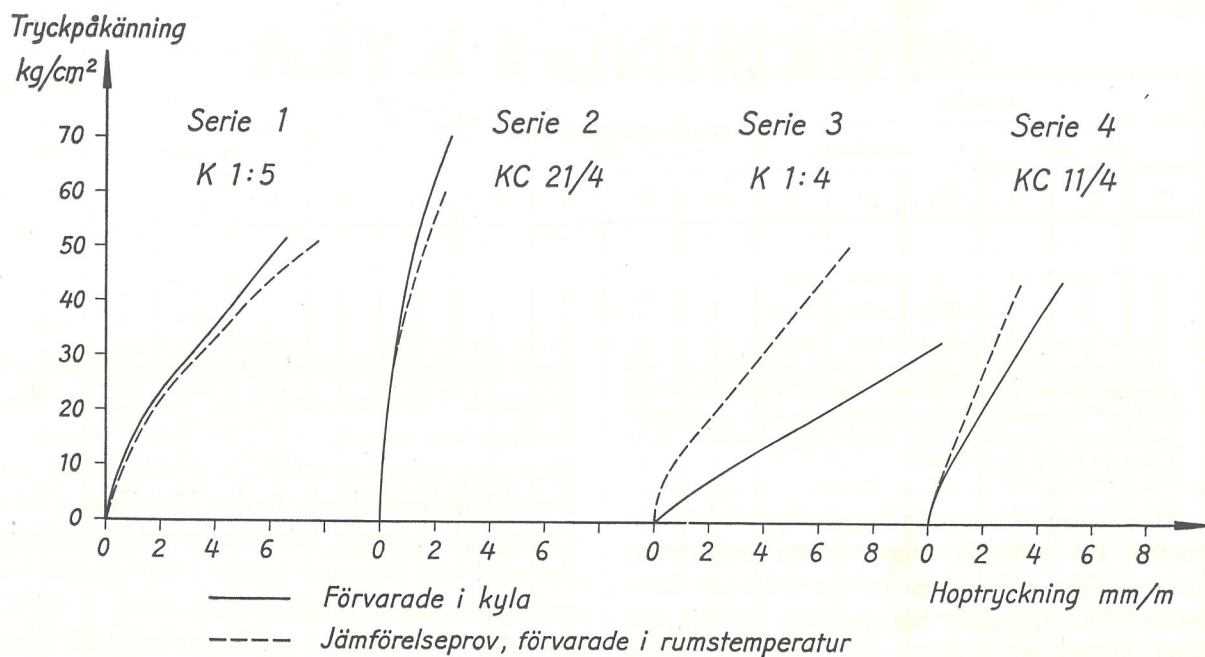

Fig. 1. Deformationskurvor för tegelpelare murade i kyla och i rumstemperatur. Lagring av kylrumsproven: Serie 1 och 2 14 dygn i kylrum + 14 dygn i rumstemperatur, serie 3 och 4 28 dygn i kylrum + 2 dygn i rumstemperatur.

inte konstatera någon nämnvärd skillnad mellan kylrumsproven och jämförelseproven varken beträffande hållfasthet eller deformationen. För serie 3, som utgjordes av pelare murade i kalkbruk och belastade strax efter upptiningen, har kylrumsproven gett avsevärt lägre hållfasthet och deformerats mer än jämförelseproven.

De rena bruksproven, vars resultat inte redovisas här, har genomgående varit mera känsliga för lagring i kyla än murpelarna. I samtliga fall har således brukets tryckhållfasthet blivit lägre när bruksprovet lagrats någon tid i kylrum. Detta bekräftar alltså den gamla erfarenheten, att det är mycket svårt att med ledning av ett bruksprov förutsäga tegelmurverkets hållfasthet.

Med anledning av dessa försök kan det vara befogat med en varning för murning med kalkbruk vid minusgrader. Denna varning gäller sådant murverk som kommer att vara belastat un-

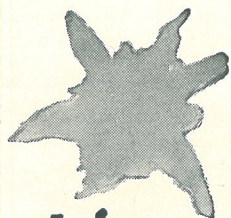
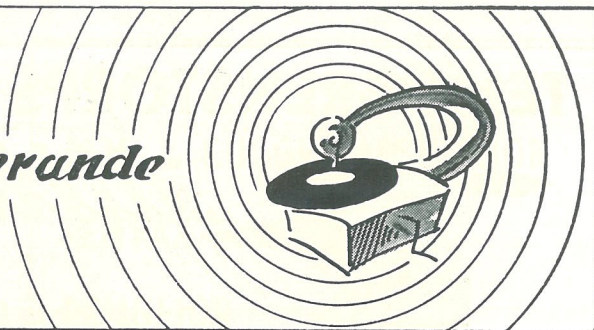
der den svaghetsperiod som enligt försöken är för handen under en tidsperiod av mindre än 14 dygn efter murverkets upptining. Hållfastheten var under denna period väsentligt nedsatt. Vad som så mycket mer gör murning med kalkbruk vid dessa förhållanden direkt olämplig var deformationerna, vilka vida översteg rimliga och normala värden.

Beträffande murverk med kalkcementbruk tyder försöken på att ingen väsentlig skillnad vare sig beträffande hållfastheten eller deformationer förefinnes.

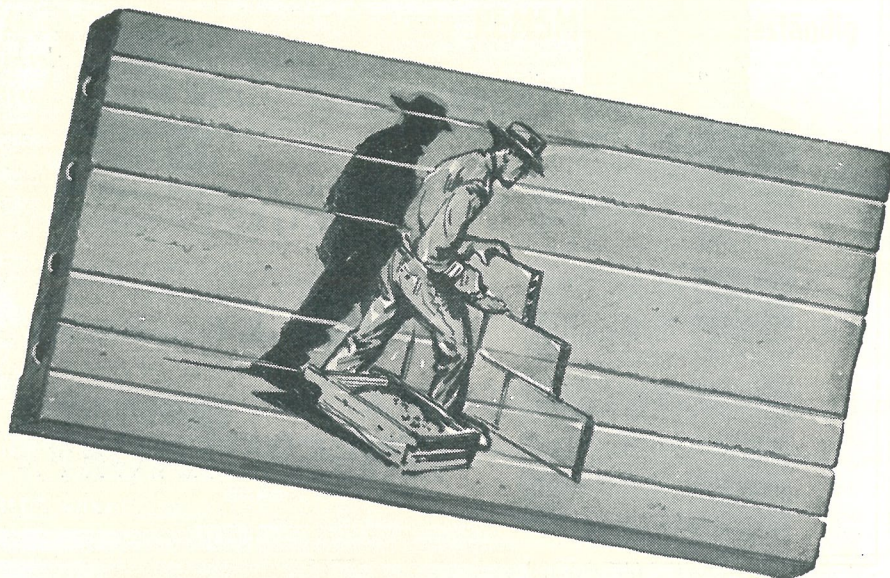
Till slut måste sägas att dessa försök är alltför få till antalet och taga hänsyn till alltför få inverkanande faktorer för att några säkra slutsatser skall kunna dragas — vägen till full klarhet om problemet är ännu knappt beträdd. Dessa försöksresultat bör endast uppfattas som en antydning om förhållandena.

WALLA-
plattan
är:

ljuddisolerande

*fri
från fukt*

brandsäker

WALLA-plattan

*är oöverträffad som
mellanväggsmaterial*

De många fördelar som Walla-plattan erbjuder har kommit den att inta en obestridlig tätplats bland alla mellanväggsmaterial. Byggmästare och arkitekter kalkylera i allt större utsträckning med Walla-plattan i mellanväggen. Walla-plattan ger en perfekt ljudisolering, är hundra procentigt brandsäker och är dessutom genom vår patenterade specialtillverkning absolut rak.

Den är kemiskt neutral, *fri från fukt* och synnerligen lättarbetad. Kort sagt: Walla-plattan motsvarar alla de krav man måste ställa på ett modernt mellanväggsmaterial.

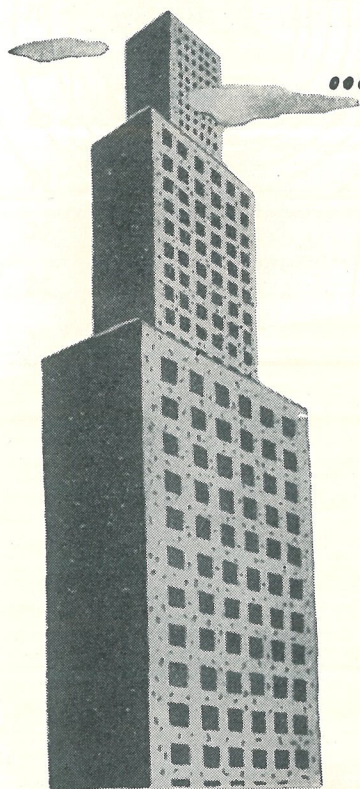
*absolut
rak*

TEGELBRUKSAKTIEBOLAGET WALLA **KATRINEHOLM**

POSTADRESS: KATRINEHOLM

TEL.: 132 30

TENGGRENSTORPS MÅNGHÅLSTEGEL

...alltid på toppen

MÅNGHÅLSTEGEL – FRAMTIDSTEGEL

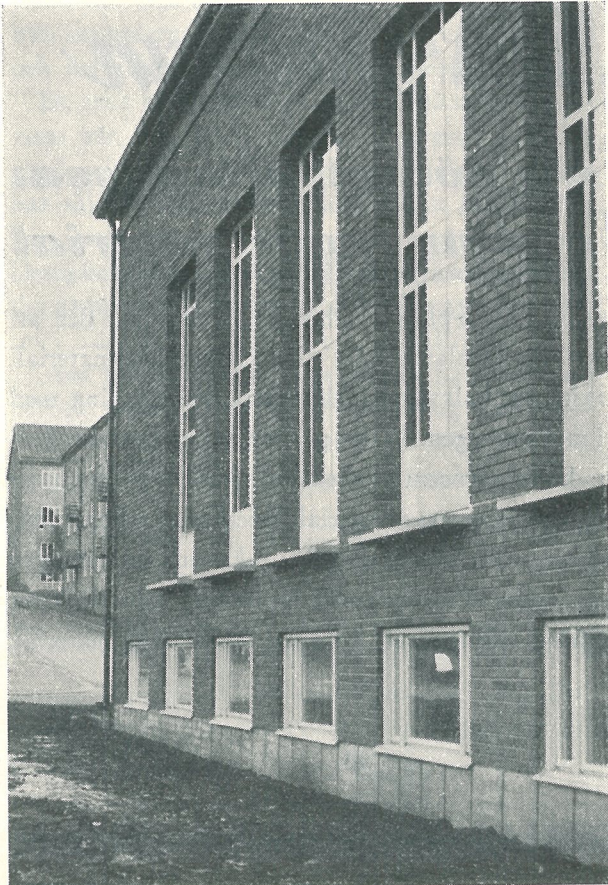
*Låg volymvikt
God ljudisolering
Inga underhållskostnader
God värmeisolering
God tryckhållfasthet*

MURTEGEL – TAKTEGEL
DRÄNERINGSRÖR

*Kontinuerlig kontroll av tryckhållfasthetsvärden
utföres på eget laboratorium*

TENGGRENSTORPS TEGELBRUK

VANERSBORG - Tel. växel 120 50

Man valde

**Berga 2 1/2"-röda fasad-
tegel till Praktiska
Mellanskolan, i Östersund
för att få väggar
av högsta kvalitet**

REFFLAT – SANDAT – SLÄTT

FASADTEGEL

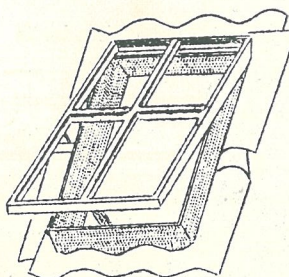
tillverkas och försäljes från

BERGA SÄTERI

Åkers styckebruk – Tel. Åker 30253

GALVØ TAKFÖNSTER

No 600

passande taktegel av såväl falsat (Nr 600) som ofalsat (Nr 700) utförande. Dessa takfönster fyller fordringarna enl. Bygg-AMA betr. såväl mått som utförande.

Riktpreis kr. 65:—

I parti från

Skånska Byggnadsvaru A/B

MALMÖ TEL. 38105 växel

REM- & KUGGHJULSSMÖRJOR

REMVAX -

REMOLJOR

Flytande REMSMÖRJA, köldbändig

MASKINREMMAR

A. E. FERNSTEDT & C:o

Tel. 107, 1075 · MOTALA · Etabl. 1890

När det gäller
TAKTEGEL

Se till att Ni får

Original
HEBY TEGEL
INREGISTRERAT VARUMÄRKE

från

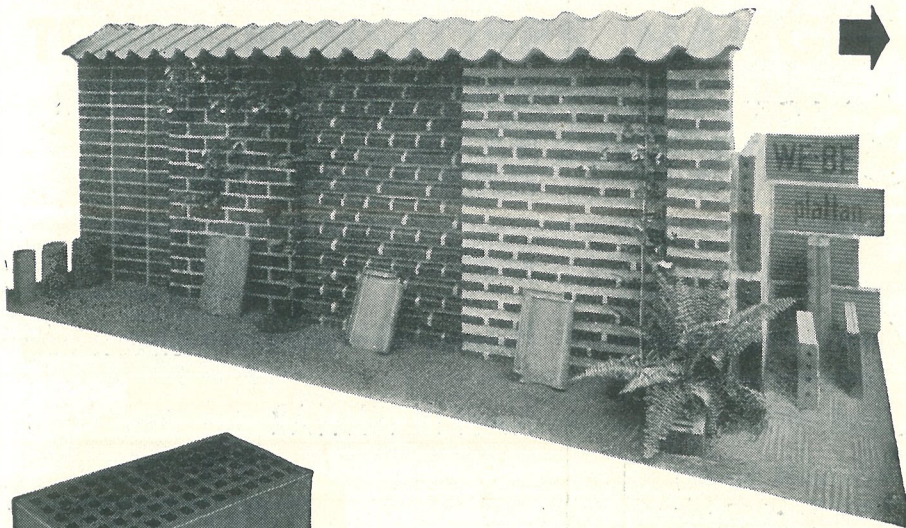
HEBY TEGELVERK, SKÖLDBERG & Co K/B, Heby

Tel. Namnanrop "Heby Tegelverk"

Telegr.-adr. "Hebytegel"

Skandinaviens största taktegel tillverkare.

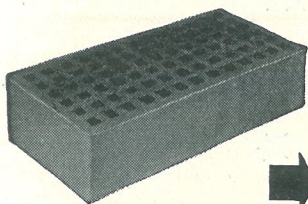
Årsproduktion 10 000 000 taktegel.

WE-BE-PRODUKTER

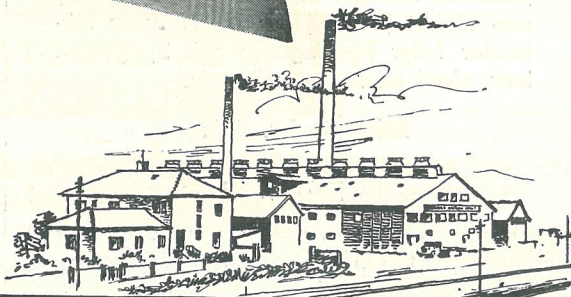
ett slagord bland byggnadsfackmän

är det välkända namnet på vår förnäma, mångskiftande tillverkning av tegelvaror av alla slag.

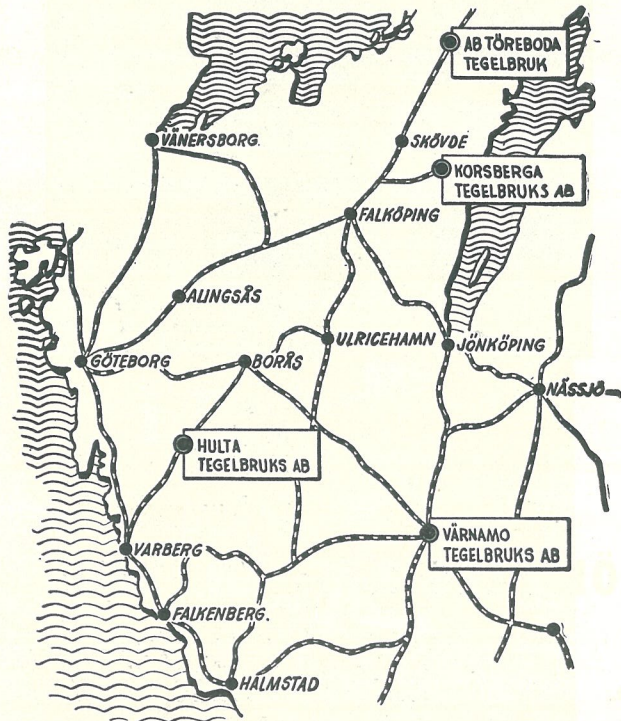
Vårt förnäma
78-HÅLTEGEL!

Månghåltegel av rang med god värmeisolering, hög hållfasthet och låg vikt. Tre stora plus, som ge Eder den ekonomiska idealväggen.

WEBERÖDS NYA TEGELBRUKS AB
Veberöd
Telefon 8, 9, 280

VÄLJ MED OMSORG — Välj Edert tegel

från

- ★ AB Töreboda Tegelbruk
Tel. Töreboda 67, 607
- ★ Korsberga Tegelbruks AB
Tel. Korsberga 1
- ★ Hulta Tegelbruks AB
Tel. Kinna 410 45
- ★ Värnamo Tegelbruks AB
Tel. Värnamo 100 98, 106 38
- ★ Lindfors Tegelbruk
Tel. Lindfors 115

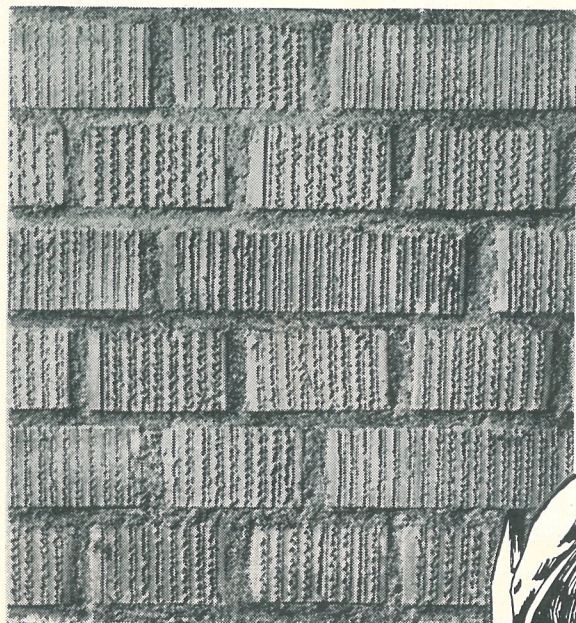
*Vi garanterar förstklassigt tegel
erbjuda en rikhaltig sortering
utlova kortaste leveranstid*

THILÉN-BOLAGEN

Huvudkontor: Värnamo Tegelbruks AB
Tel. 100 98, 106 38

Gult fasad- tegel

i olika nyanser
**av jämn
kvalitet**

**HÖGS
TEGELBRUK
AB**

VÄSTANHÖG
Tel. Lund 39380

TEGEL KONTORET

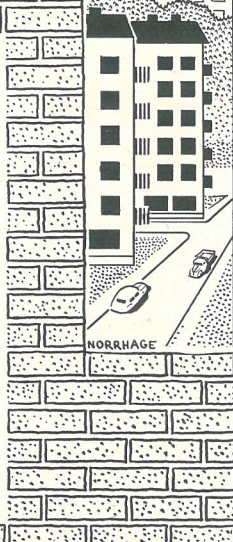

SKARABORGS LÄNS TEGEL-
FÖRSÄLJNINGSFÖRENING U.P.A.
TELEFON 873 SKÖVDE

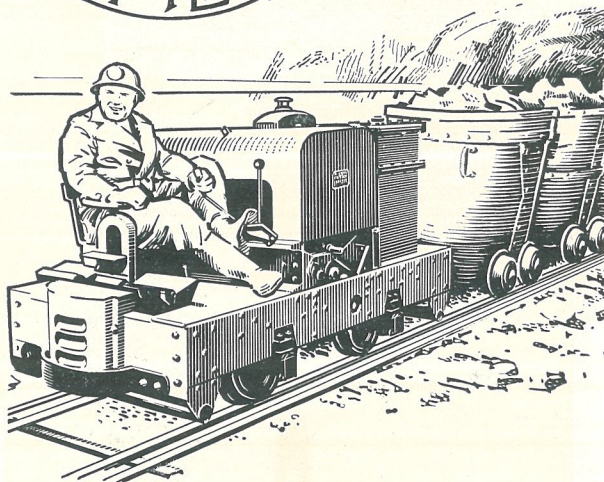
SPECIALFÖRSÄLJNING
AV TEGELVAROR

*ANSLUTNA
TEGELBRUK:*

Almnäs
Annefors
Hålltorp
Igelstorp
Ingelsby
Korsberga
Kvänum
Mariedal
Mariesjö
Töreboda

SIMPLEX diesellok

Simplex diesellok är ett driftsäkert och ekonomiskt engelskt kvalitetslok av robust och ändamålsenlig konstruktion. Levereras för olika spårvidder och tjänstevikter. Kort leveranstid. Begär katalog och offert!

Simplex diesellok har levererats till såväl statliga och kommunala verk som till ett flertal enskilda industrier.

Ensamförsäljare:

CARL STRÖM AB

Lästmakaregatan 14-16, Stockholm C · Växel 23 54 00

GÖTEBORGS TEGELAKTIEBOLAG

försäljer

alla sorters fasad- och bakmurningstegel

TEGEL

är och förblir marknadens förnämsta

byggnadsmaterial

Då Ni behöver upplysningar om

TEGEL

hänvänd Eder med förtroende

till vårt kontor

MAGASINGATAN 3, GÖTEBORG

Tel. 13 13 68, 13 13 48

TEGELKONTORET

I

BORÅS

☆

Rekommenderas

vid inköp av allt slags

förstklassigt tegelmateriel

☆

BORÅS

Tel. 250 54 - 55

HARGE

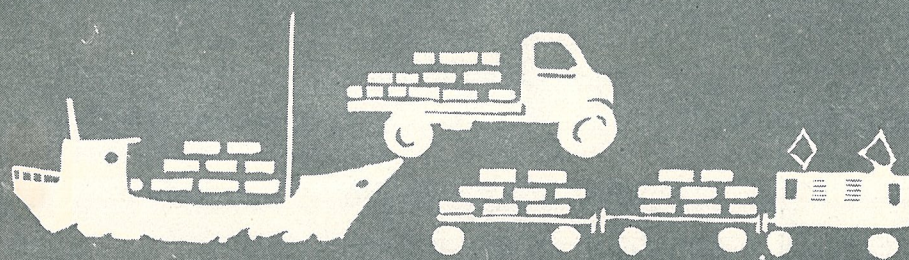
FASADTEGEL

RÖTT SANDAT

78-HÅL

19-HÅL

MASSIVT

AKTIEBOLAGET HARGE BRUK TEL. HAMMAR 6, 74

MÅNGHÅLTEGEL

Hög värmeisolering

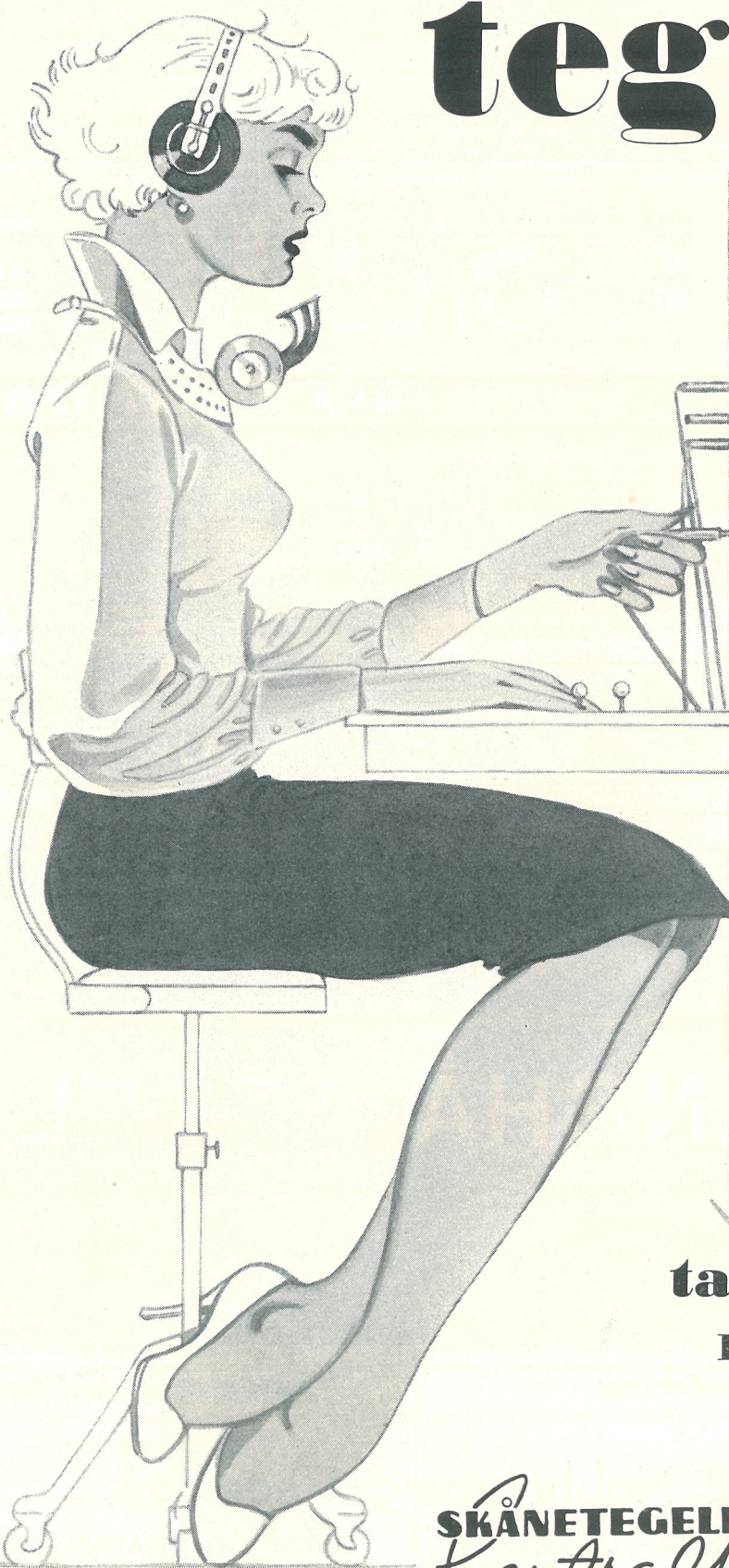
Hög tryckhållfasthet

AB Nabbensbergs Tegelbruk

Vänernborg - Tel. 5

upplysningar om

tegel?

CAMITZ

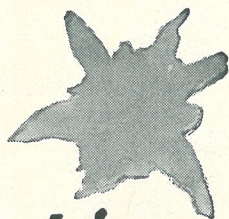
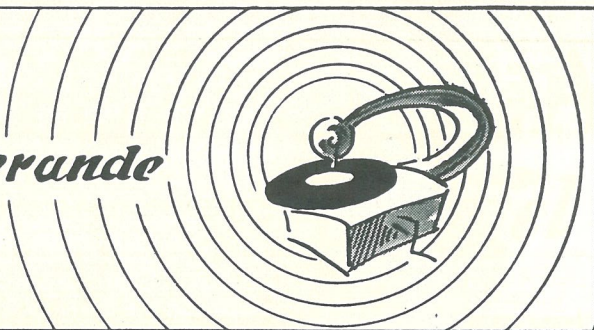
tala
med

SKÅNETEGELBRUKENS
Kentralkontor

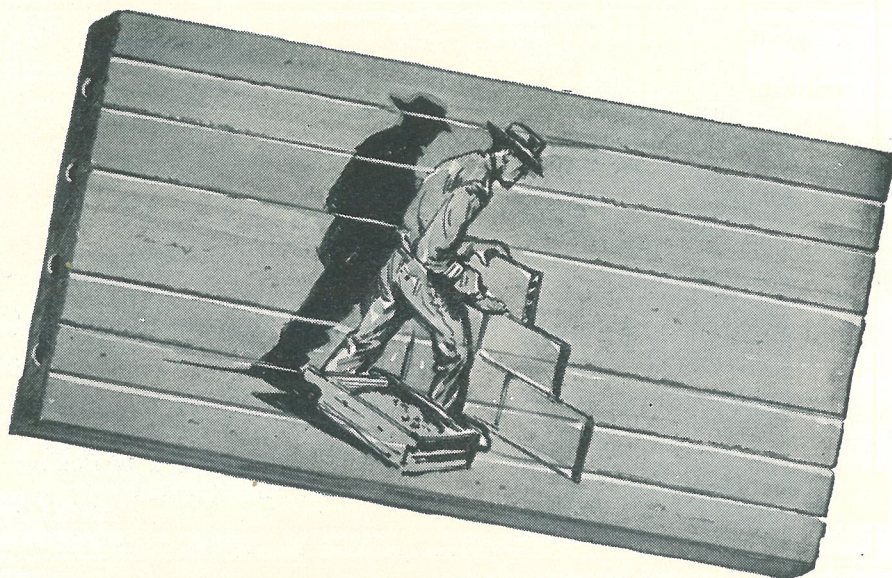
Östergatan 6 · MALMÖ · Tel. 31831, 31832

WALLA-
plattan
är:

ljudisolerande

*fri
från fukt*

brandsäker

WALLA-plattan

*är överträffad som
mellanväggsmaterial*

De många fördelar som Walla-plattan erbjuder har kommit den att inta en obestridlig tätplats bland alla mellanväggsmaterial. Byggmästare och arkitekter kalkylera i allt större utsträckning med Walla-plattan i mellanväggen. Walla-plattan ger en perfekt ljudisolering, är hundra procentigt brandsäker och är dessutom genom vår patenterade specialtillverkning absolut rak.

Den är kemiskt neutral, *fri från fukt* och synnerligen lättarbetad. Kort sagt: Walla-plattan motsvarar alla de krav man måste ställa på ett modernt mellanväggsmaterial.

*absolut
rak*

TEGELBRUKSAKTIEBOLAGET WALLA

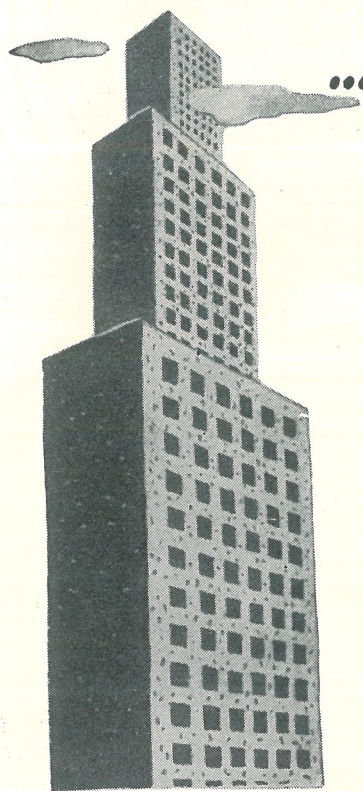

KATRINEHOLM

POSTADRESS: KATRINEHOLM

TEL.: 132 30

TENGGRENSTORPS MÅNGHÅLSTEGEL

...alltid på toppen

MÅNGHÅLSTEGEL – FRAMTIDSTEGEL

*Låg volymvikt
God ljudisolering
Inga underhållskostnader
God värmeisolering
God tryckhållfasthet*

MURTEGEL – TAKTEGEL

DRÄNERINGSRÖR

*Kontinuerlig kontroll av tryckhållfasthetsvärden
utföres på eget laboratorium*

TENGGRENSTORPS TEGELBRUK

VANERSBORG - Tel. växel 120 50

LÅT OSS LEVERERA

våra

kvalitetsprodukter

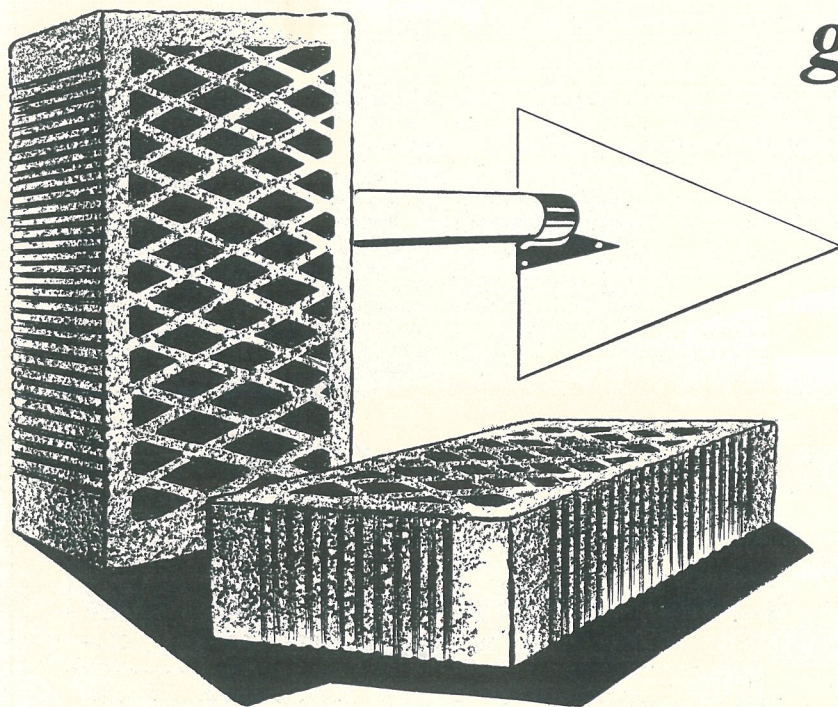
taktegel, fasadtegel, vanligt murtegel, dräneringsrör

AB FÖRENADE TEGELBRUKEN

Linköping Tel. 202 01

RÖGLE GULA

gittertegel

Gittermetoden ger ett tegel med stora fördelar:

bättre värmeisolering

mindre vattenabsorption

mindre vikt

Dessa fördelar i förening med Rögle-teglets vackra färgnyanser ger ett utsökt vackert och tillförlitligt fasadmaterial.

AKTIEBOLAGET **P. POLSSON & Co** HÄLSINGBORG
Tel. Hälsingborg 20730 (växel) - Malmö 26683

När det gäller
TAKTEGEL

Se till att Ni får

Original
HEBY TEGEL
INREGISTRERAT VARUMÄRKE

från

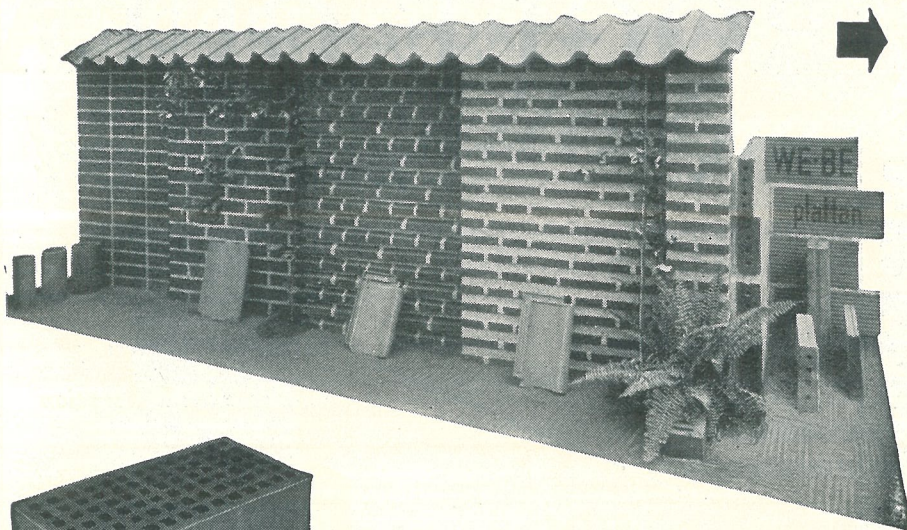
HEBY TEGELVERK, SKÖLDBERG & Co K/B, Heby

Tel. Namnanrop "Heby Tegelverk"

Telegr.-adr. "Hebytegel"

Skandinaviens största taktegel tillverkare.

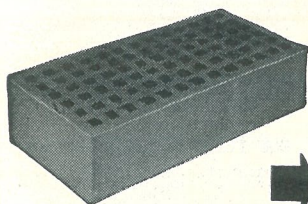
Årsproduktion 10 000 000 taktegel.

WE-BE-PRODUKTER

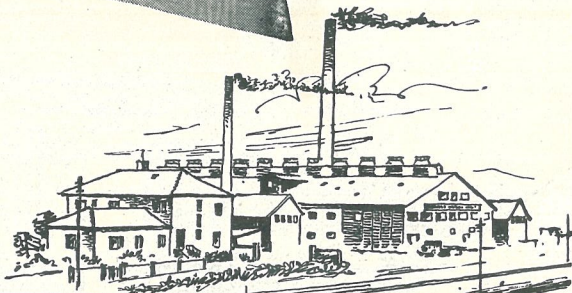
ett slagord bland byggnadsfackmän

är det välkända namnet på vår förnäma, mångskiftande tillverkning av tegelvaror av alla slag.

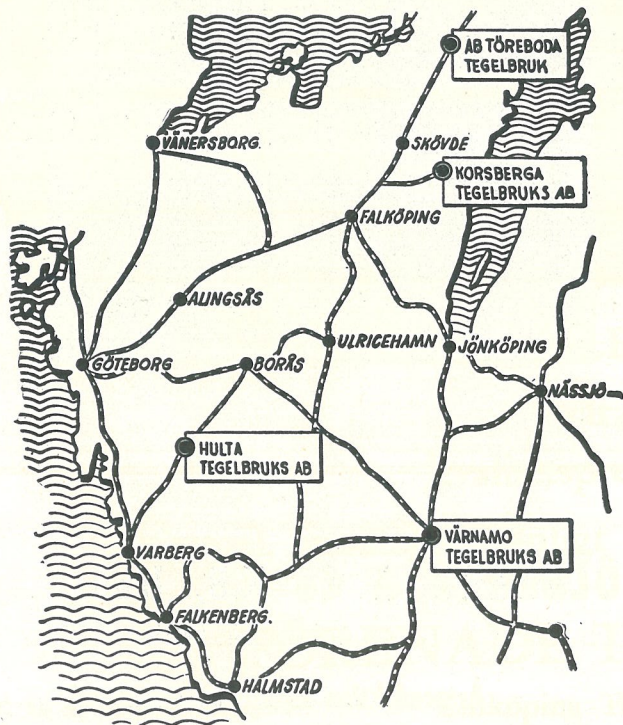
Vårt förnäma
78-HÅLTEGEL!

Månghåltegel av rang med god värmeisolering, hög hållfasthet och låg vikt. Tre stora plus, som ge Eder den ekonomiska idealväggen.

WEBERÖDS NYA TEGELBRUKS AB
Veberöd
Telefon 8, 9, 280

VÄLJ MED OMSORG — Välj Edert tegel

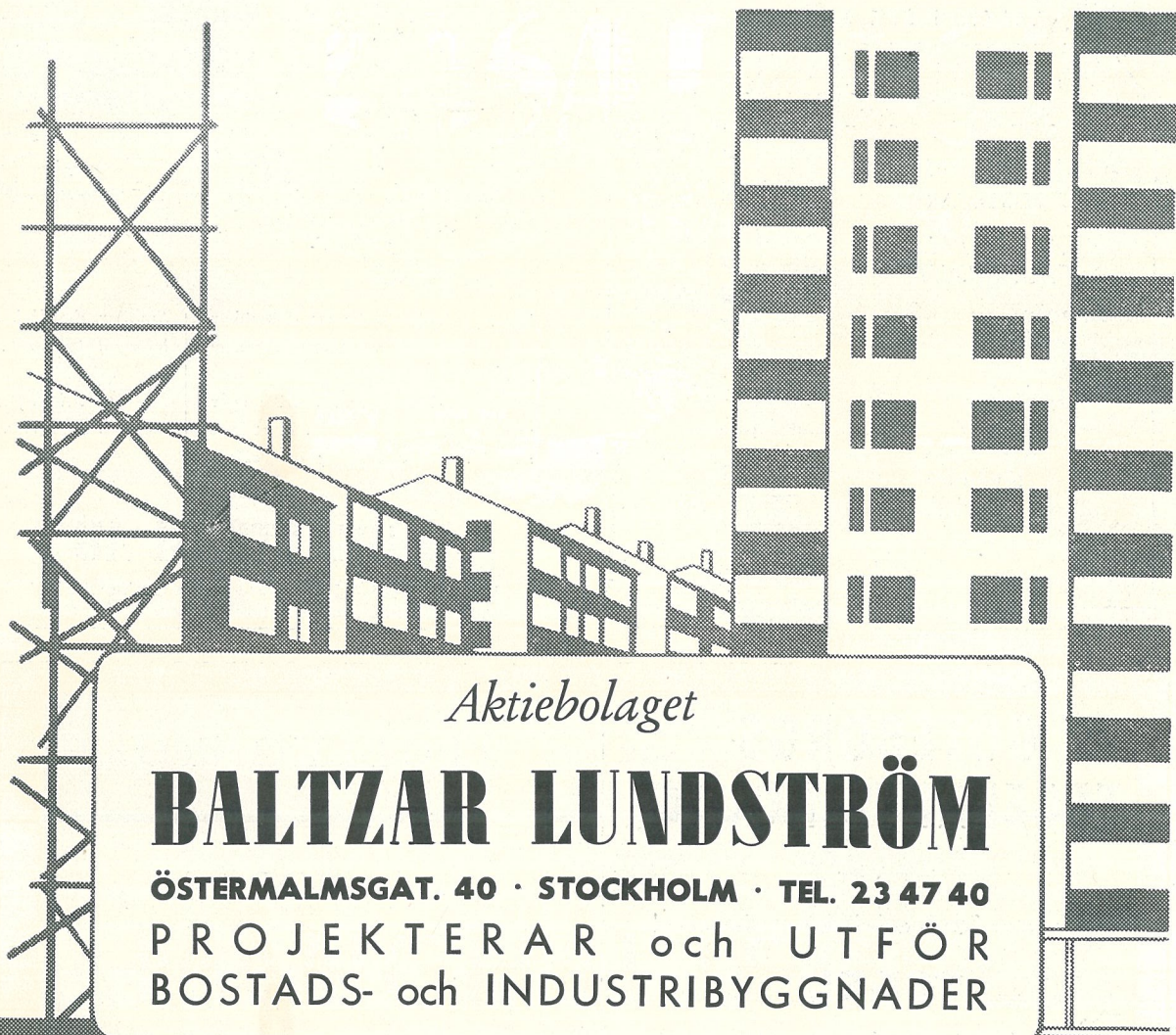
från

- ★ AB Töreboda Tegelbruk
Tel. Töreboda 67, 607
- ★ Korsberga Tegelbruks AB
Tel. Korsberga 1
- ★ Hulta Tegelbruks AB
Tel. Kinna 410 45
- ★ Värnamo Tegelbruks AB
Tel. Värnamo 100 98, 106 38
- ★ Lindfors Tegelbruk
Tel. Lindfors 115

*Vi garanterar förstklassigt tegel
erbjuda en rikhaltig sortering
utlova kortaste leveranstid*

THILÉN-BOLAGEN

Huvudkontor: Värnamo Tegelbruks AB
Tel. 100 98, 106 38

Aktiebolaget

BALTZAR LUNDSTRÖM

ÖSTERMALMSGAT. 40 · STOCKHOLM · TEL. 23 47 40

**PROJEKTERAR och UTFÖR
BOSTADS- och INDUSTRIBYGGNADER**

TEGEL KONTORET

SKARABORGS LÄNS TEGEL-
FÖRSÄLJNINGSFÖRENING U.P.A.
TELEFON 873 SKÖVDE

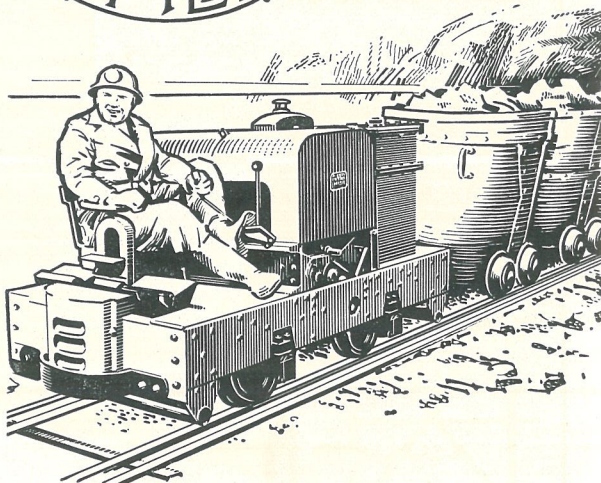
SPECIALFÖRSÄLJNING
AV TEGELVAROR

*ANSLUTNA
TEGELBRUK:*

Almnäs
Annefors
Hålltorp
Igelstorp
Ingelsby
Korsberga
Kvänum
Mariedal
Mariesjö
Töreboða

SIMPLEX diesellok

Simplex diesellok är ett driftsäkert och ekonomiskt engelskt kvalitetslok av robust och ändamålsenlig konstruktion. Levereras för olika spårvidder och tjänstevikter. Kort leveranstid. Begär katalog och offert!

Simplex diesellok har levererats till såväl statliga och kommunala verk som till ett flertal enskilda industrier.

Ensamförsäljare:

CARL STRÖM AB

Lästmakaregatan 14-16, Stockholm C · Växel 23 5400

GÖTEBORGS TEGELAKTIEBOLAG

försäljer

alla sorters fasad- och bakmurningstegel

TEGEL

är och förblir marknadens förnämsta
byggnadsmaterial

Då Ni behöver upplysningar om

TEGEL

hänvänd Eder med förtroende
till vårt kontor

MAGASINGATAN 3, GÖTEBORG

Tel. 13 13 68, 13 13 48

TEGELKONTORET

I

BORÅS

☆

Rekommenderas

vid inköp av allt slags

förstklassigt tegelmaterial

☆

BORÅS

Tel. 250 54-55

HARGE

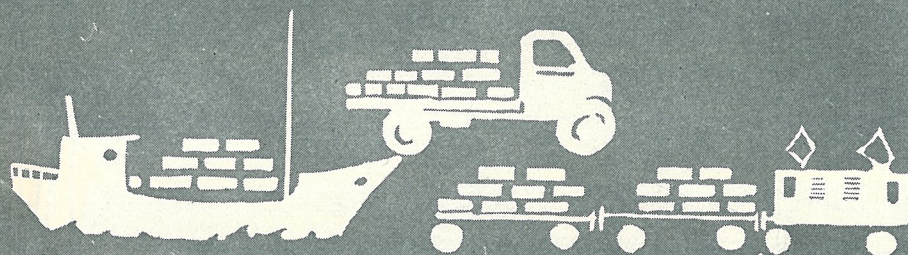
FASADTEGEL

RÖTT SANDAT

78-HÅL

19-HÅL

MASSIVT

AKTIEBOLAGET HARGE BRUK TEL. HAMMAR 6, 74

MÅNGHÅLTEGEL

Hög värmeisolering

Hög tryckhållfasthet

AB Nabbensbergs Tegelbruk

Vänernborg - Tel. 5

upplysningar om

tegel!

**tala
med**

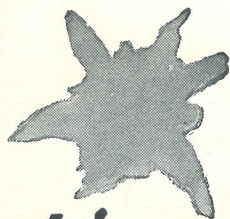
CAMITZ

SKÅNETEGELBRUKENS
Kentralkontor

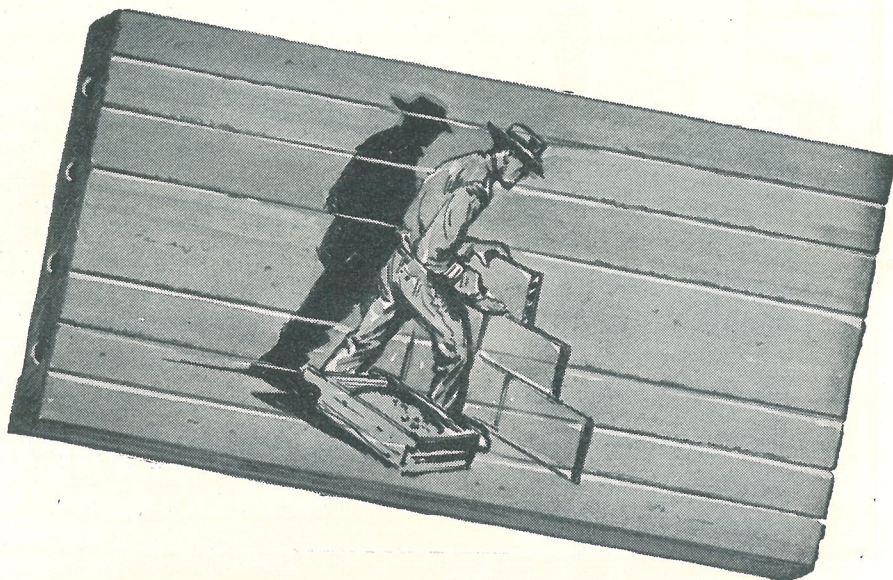
Östergatan 6 · MALMÖ · Tel. 31831, 31832

WALLA-
plattan
är:

ljuddisolerande

*fri
från fukt*

brandsäker

WALLA-plattan

*är oöverträffad som
mellanväggsmaterial*

De många fördelar som Walla-plattan erbjuder har kommit den att inta en obestridlig tätplats bland alla mellanväggsmaterial. Byggmästare och arkitekter kalkylera i allt större utsträckning med Walla-plattan i mellanväggen. Walla-plattan ger en perfekt ljudisolering, är hundra procentigt brandsäker och är dessutom genom vår patenterade specialtillverkning absolut rak.

Den är kemiskt neutral, *fri från fukt* och synnerligen lättarbetad. Kort sagt: Walla-plattan motsvarar alla de krav man måste ställa på ett modernt mellanväggsmaterial.

*absolut
rak*

TEGELBRUKSAKTIEBOLAGET WALLA

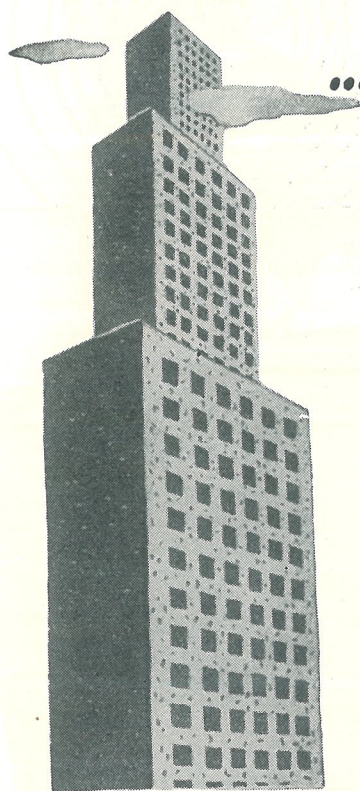

KATRINEHOLM

POSTADRESS: KATRINEHOLM

TEL.: 132 30

TENGGRENSTORPS MÅNGHÅLSTEGEL

...alltid på toppen

MÅNGHÅLSTEGEL – FRAMTIDSTEGEL

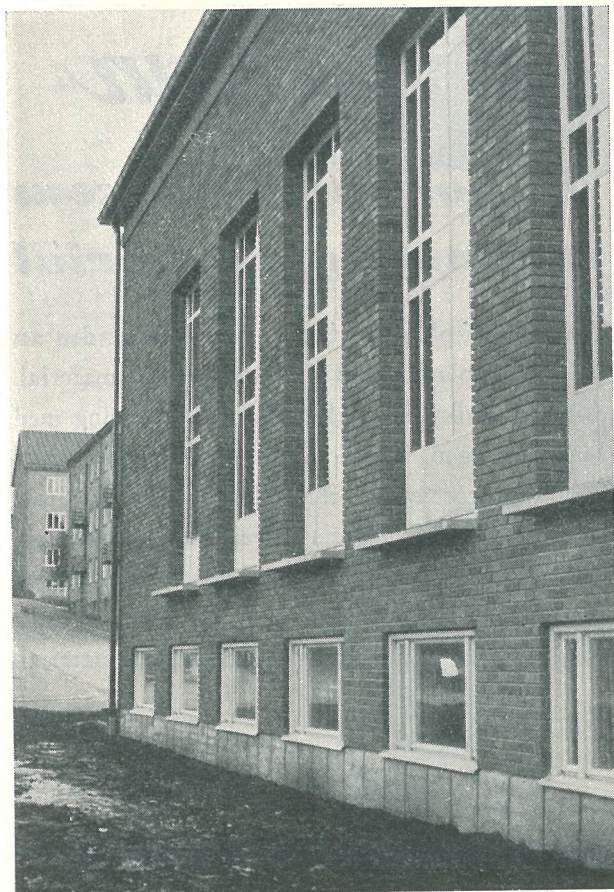
*Låg volymvikt
God ljudisolering
Inga underhållskostnader
God värmeisolering
God tryckhållfasthet*

MURTEGEL – TAKTEGEL
DRÄNERINGSRÖR

*Kontinuerlig kontroll av tryckhållfasthetsvärden
utföres på eget laboratorium*

TENGGRENSTORPS TEGELBRUK

VÄNERSBORG - Tel. växel 120 50

Man valde

**Berga 2 1/2''-röda fasad-
tegel till Praktiska
Mellanskolan, i Östersund
för att få väggar
av högsta kvalitet**

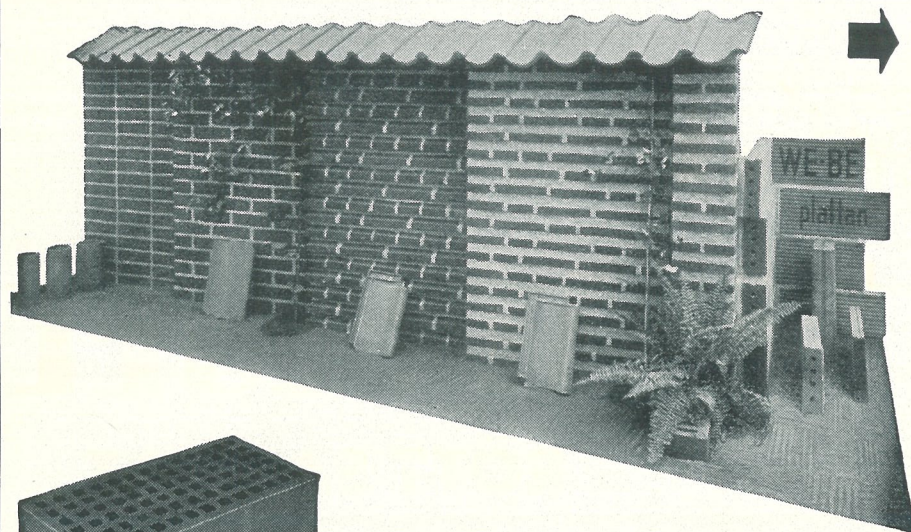
REFFLAT – SANDAT – SLÄTT

FASADTEGEL

tillverkas och försäljes från

BERGA SÄTERI

Åkers styckebruk – Tel. Åker 30253

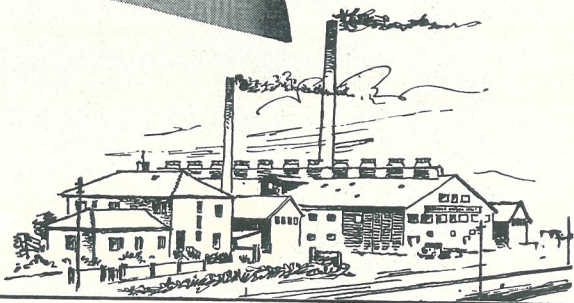
WE-BE-PRODUKTER

ett slagord bland byggnadsfackmän

är det välkända namnet på vår förnäma, mångskiftande tillverkning av tegelvaror av alla slag.

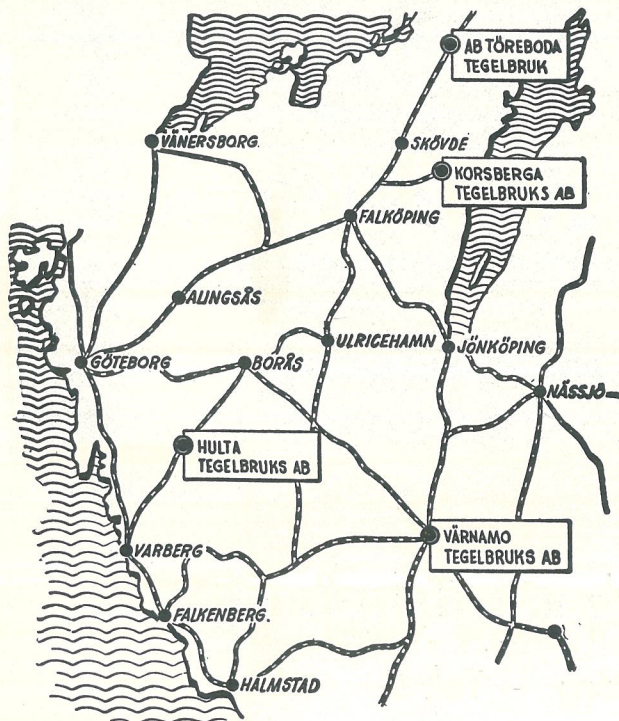
Vårt förnäma 78-HÅLTEGEL!

Månghåltegel av rang med god värmeisolering, hög hållfasthet och låg vikt. Tre stora plus, som ge Eder den ekonomiska idealväggen.

WEBERÖDS NYA TEGELBRUKS AB
Veberöd Telefon 8, 9, 280

VÄLJ MED OMSORG — Välj Edert tegel

från

- ★ AB Töreboda Tegelbruk
Tel. Töreboda 67, 607
- ★ Korsberga Tegelbruks AB
Tel. Korsberga 1
- ★ Hulta Tegelbruks AB
Tel. Kinna 410 45
- ★ Värnamo Tegelbruks AB
Tel. Värnamo 100 98, 106 38
- ★ Lindfors Tegelbruk
Tel. Lindfors 115

*Vi garanterar förstklassigt tegel
erbjuda en rikhaltig sortering
utlova kortaste leveranstid*

THILÉN-BOLAGEN

Huvudkontor: Värnamo Tegelbruks AB
Tel. 100 98, 106 38

HARGE

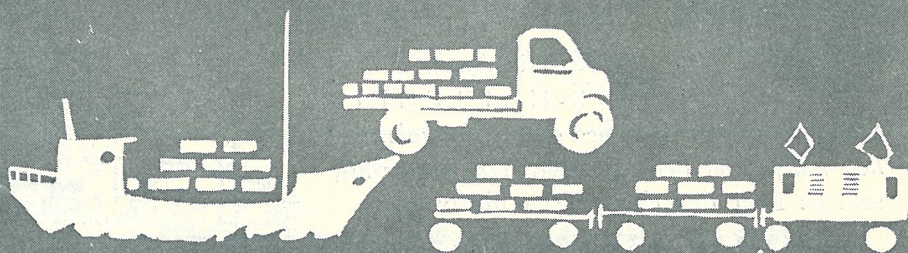
FASADTEGEL

RÖTT SANDAT

78-HÅL

19-HÅL

MASSIVT

AKTIEBOLAGET HARGE BRUK TEL. HAMMAR 6, 74

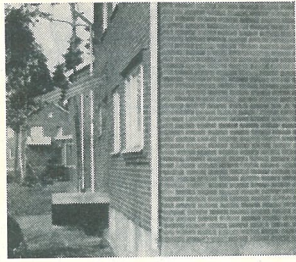
MÅNGHÅLTEGEL

Hög värmeisolering

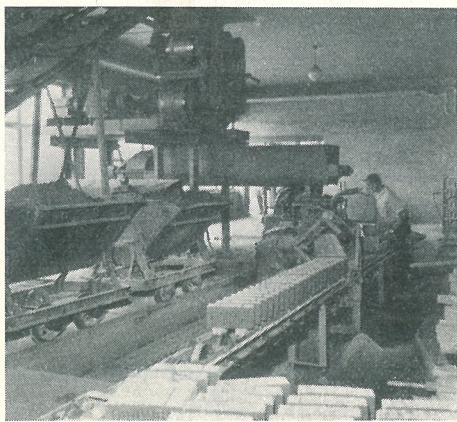
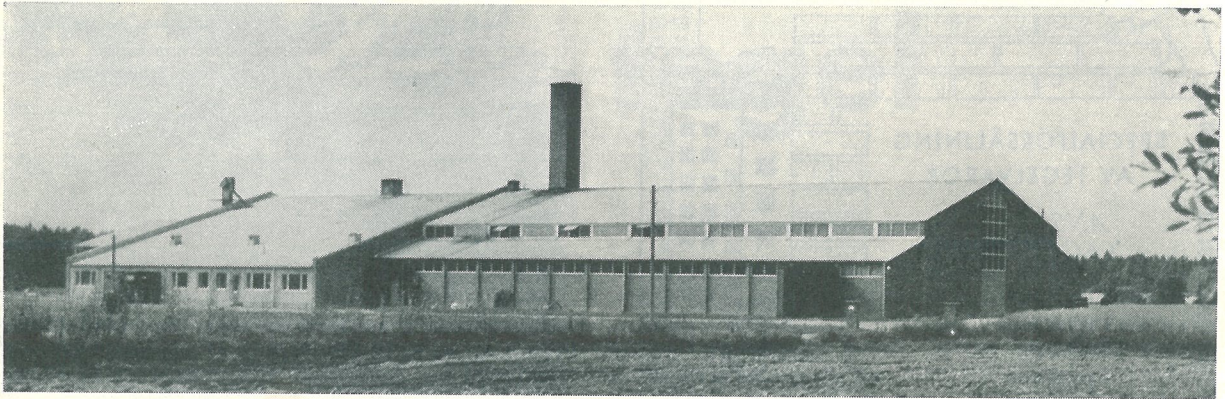
Hög tryckhållfasthet

AB Nabbensbergs Tegelbruk

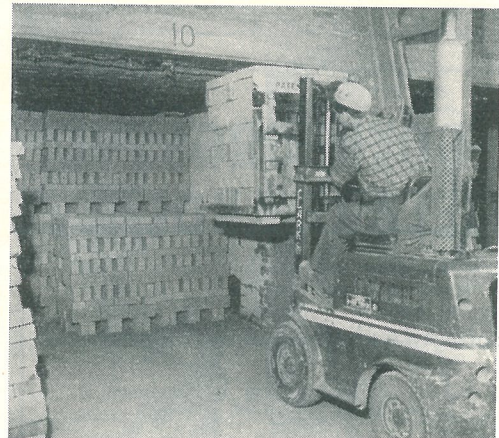
Vänernborg - Tel. 5

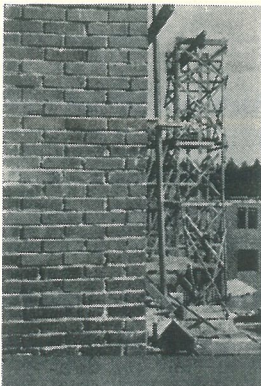
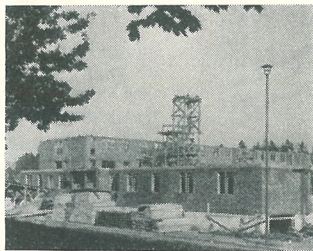
Ett modernt tegelbruk

*I den stora maskinhallen
har man god överblick över
produktionen.*

*Säffle tegel tillverkas som 78-hålstegel eller
som fulltegel med slät, sandad, spånad eller räfflad yta.
Fasadtegel och vanligt murtegel.*

— för högsta
kvalitet

AB SÄFFLE TEGELBRUK

Säffle. Tel. 191, 1491

TEGEL KONTORET

SKARABORGS LÄNS TEGEL-
FÖRSÄLJNINGSFÖRENING U.P.A.
TELEFON 873 SKÖVDE

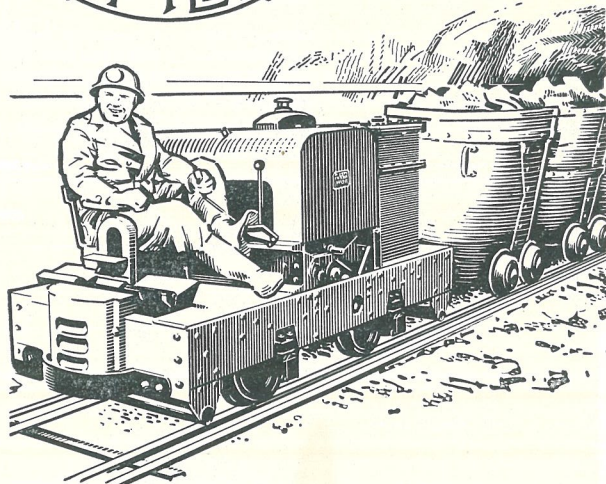
SPECIALFÖRSÄLJNING
AV TEGELVAROR

*ANSLUTNA
TEGELBRUK:*

Almnäs
Annefors
Hålltorp
Igelstorp
Ingelsby
Korsberga
Kvänum
Mariedal
Mariesjö
Töreboda

SIMPLEX diesellok

Simplex diesellok är ett driftsäkert och ekonomiskt engelskt kvalitetslok av robust och ändamålsenlig konstruktion. Levereras för olika spårvidder och tjänstevikter. Kort leveranstid. Begär katalog och offert!

Simplex diesellok har levererats till såväl statliga och kommunala verk som till ett flertal enskilda industrier.

Ensamförsäljare:

CARL STRÖM AB

Lästmakaregatan 14-16, Stockholm C · Växel 23 5400

GÖTEBORGS TEGELAKTIEBOLAG

försäljer

alla sorters fasad- och bakmurningstegel

TEGEL

är och förblir marknadens förnämsta
byggnadsmaterial

Då Ni behöver upplysningar om

TEGEL

hänvänd Eder med förtroende
till vårt kontor

MAGASINGATAN 3, GÖTEBORG

Tel. 13 13 68, 13 13 48

TEGELKONTORET

I
BORÅS

Rekommenderas

*vid inköp av allt slags
förstklassigt tegelmaterial*

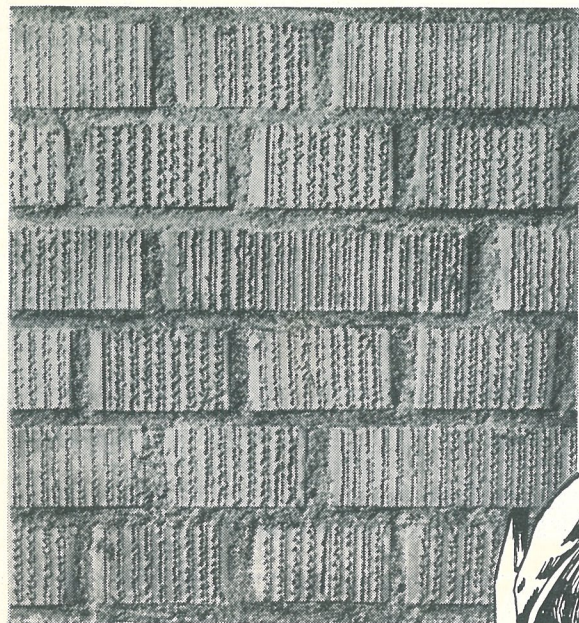

BORÅS

Tel. 250 54 - 55

Gult fasad- tegel

i olika nyanser
**av jämn
kvalitet**

**HÖGS
TEGELBRUK
AB**

VÄSTANHÖG
Tel. Lund 393 80

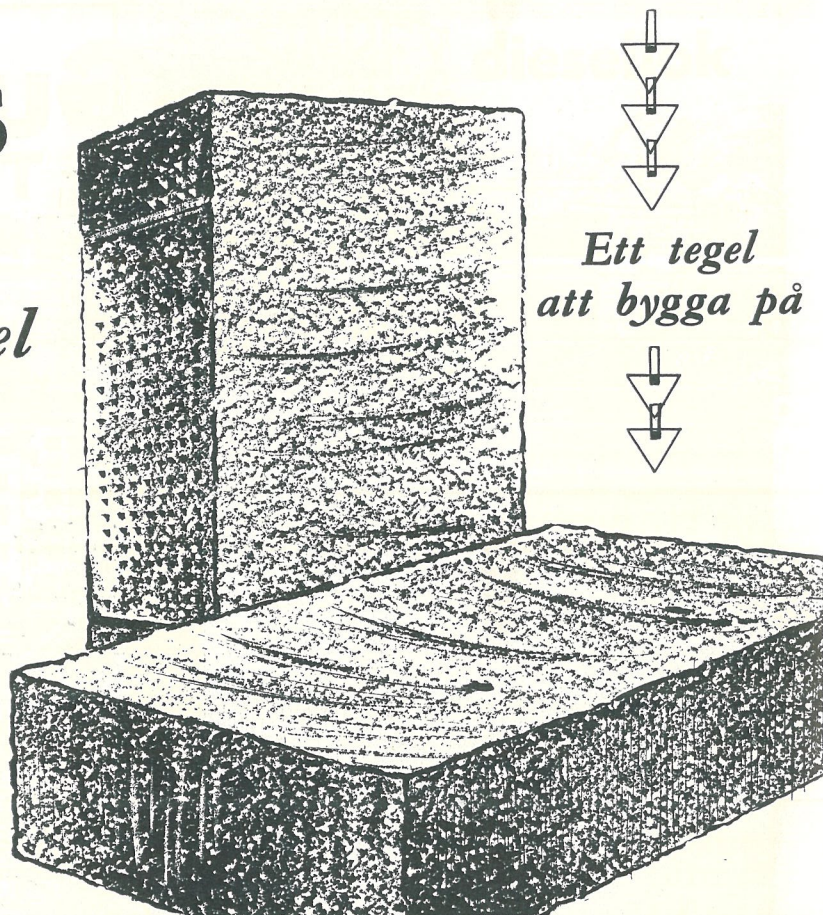
SENNANS RÖDA *fasadtegel*

Sennans fasadtegel har mycket hög tryckhållfasthet och dessutom stor motståndskraft mot fukt.

Teglets vackra röda färgton lovordas av framstående fackmän.

Tillverkas i slätt, kvastat och handslaget utförande

AKTIEBOLAGET
P. OLSSON & Co
Hälsingborg Tel. 207 50 (växel)

*Ett tegel
att bygga på*

När det gäller
TAKTEGEL

Se till att Ni får

Original
HEBY TEGEL
INREGISTRERAT VARUMÄRKE

från

HEBY TEGELVERK, SKÖLDBERG & Co K/B, Heby

Tel. Namnanrop "Heby Tegelverk"

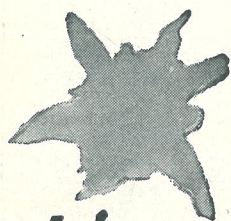
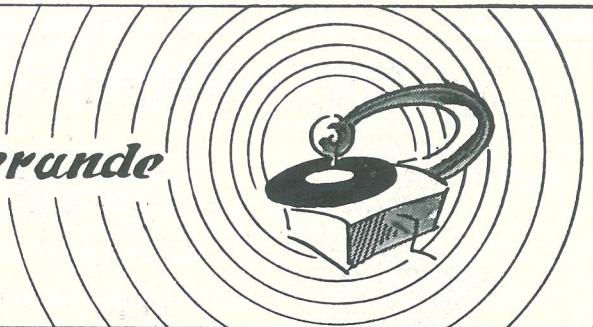
Telegr.-adr. "Hebytegel"

Skandinavians största taktegel tillverkare.

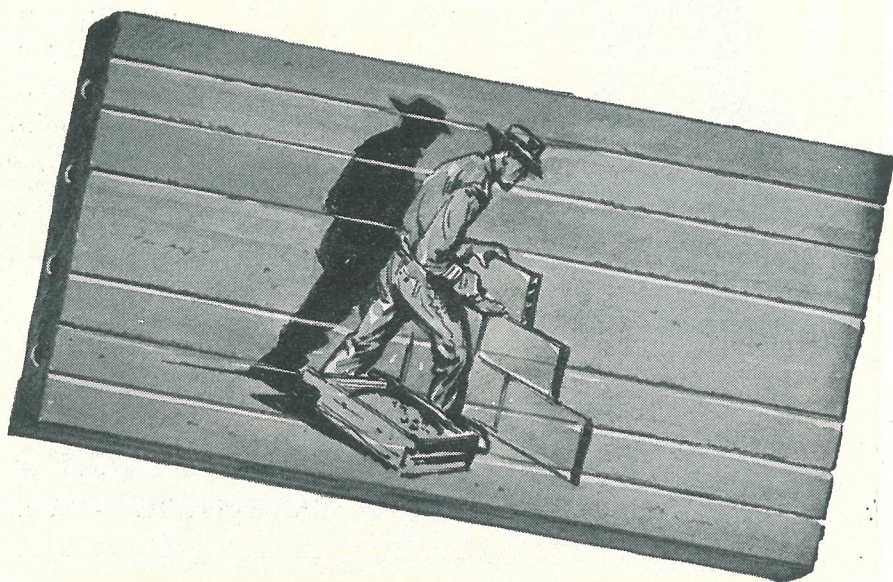
Årsproduktion 10 000 000 taktegel.

WALLA-
plattan
är:

ljuddisolerande

*fri
från fukt*

brandsäker

WALLA-plattan

*är oöverträffad som
mellanväggsmaterial*

De många fördelar som Walla-plattan erbjuder har kommit den att inta en obestridlig tättplats bland alla mellanväggsmaterial. Byggmästare och arkitekter kalkylera i allt större utsträckning med Walla-plattan i mellanväggen. Walla-plattan ger en perfekt ljudisolering, är hundra procentigt brandsäker och är dessutom genom vår patenterade specialtillverkning absolut rak.

Den är kemiskt neutral, *fri från fukt* och synnerligen lättarbetad. Kort sagt: Walla-plattan motsvarar alla de krav man måste ställa på ett modernt mellanväggsmaterial.

*absolut
rak*

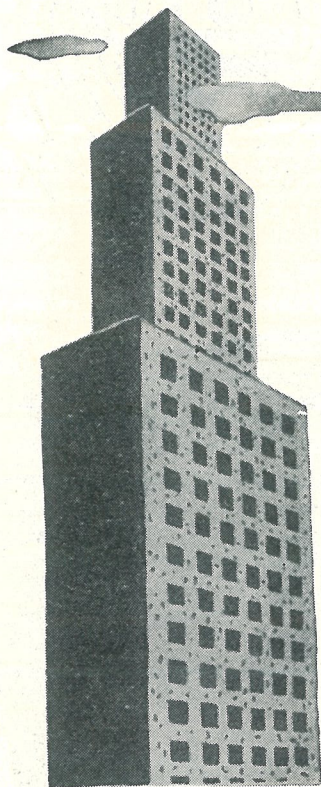
TEGELBRUKSAKTIEBOLAGET WALLA **KATRINEHOLM**

POSTADRESS: KATRINEHOLM

TEL.: 132 30

TENGGRENSTORPS MÅNGHÅLSTEGEL

...alltid på toppen

MÅNGHÅLSTEGEL – FRAMTIDSTEGEL

*Låg volymvikt
God ljudisolering
Inga underhållskostnader
God värmeisolering
God tryckhållfasthet*

MURTEGEL – TAKTEGEL
DRÄNERINGSRÖR

*Kontinuerlig kontroll av tryckhållfasthetsvärden
utföres på eget laboratorium*

TENGGRENSTORPS TEGELBRUK

VÄNERSBORG - Tel. växel 120 50

När det gäller

TAKTEGEL

Se till att Ni får

från

HEBY TEGELVERK, SKÖLDBERG & Co K/B, Heby

Tel. Namnanrop "Heby Tegelverk"

Telegr.-adr. "Hebytegel"

Skandinavians största taktegel tillverkare.

Årsproduktion 10 000 000 taktegel.

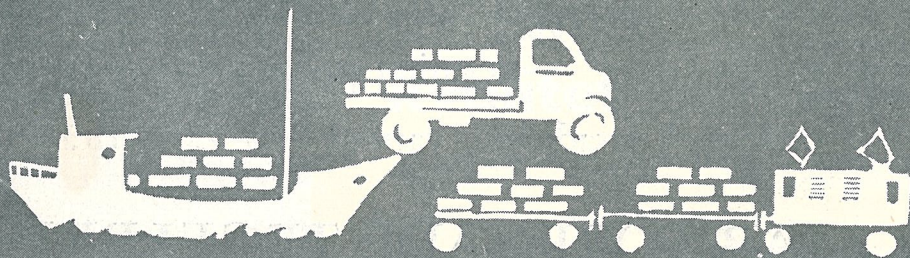
HARGE FASADTEGEL

RÖTT SANDAT

78-HÅL

19-HÅL

MASSIVT

AKTIEBOLAGET HARGE BRUK TEL. HAMMAR 6, 74

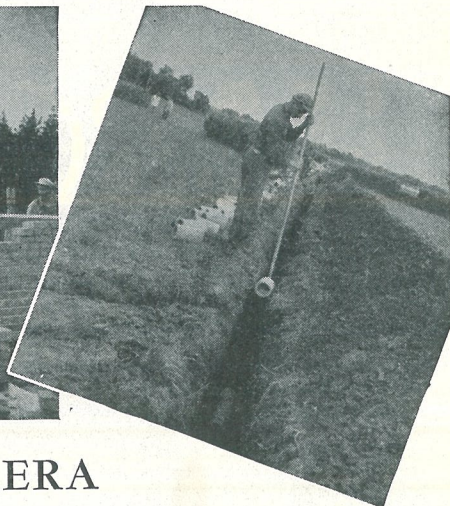

Hög värmeisolering

Hög tryckhållfasthet

AB Nabbensbergs Tegelbruk

Vänernborg - Tel. 5

LÅT OSS LEVERERA

våra

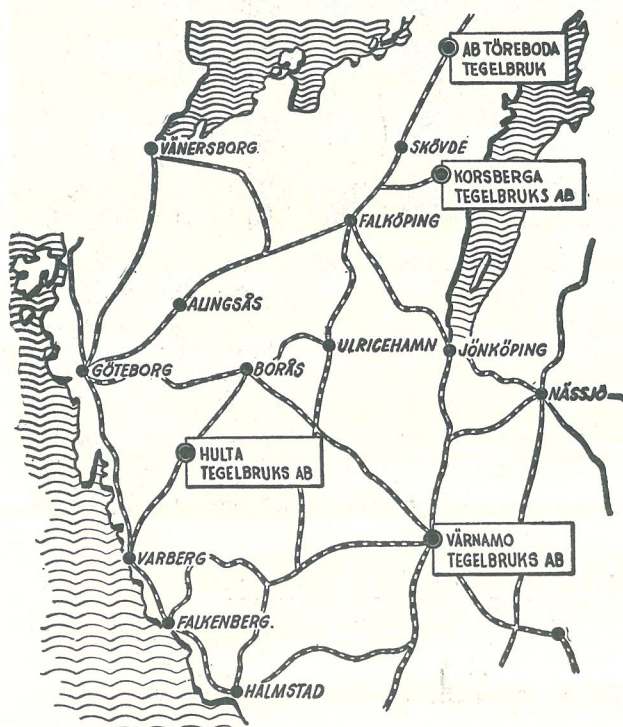
kvalitetsprodukter

taktegel, fasadtegel, vanligt murtegel, dräneringsrör

AB FÖRENADE TEGELBRUKEN

Linköping Tel. 202 01

VÄLJ MED OMSORG — Välj Edert tegel

från

- ★ AB Töreboda Tegelbruk
Tel. Töreboda 67, 607
- ★ Korsberga Tegelbruks AB
Tel. Korsberga 1
- ★ Hulta Tegelbruks AB
Tel. Kinna 410 45
- ★ Värnamo Tegelbruks AB
Tel. Värnamo 100 98, 106 38
- ★ Lindfors Tegelbruk
Tel. Lindfors 115

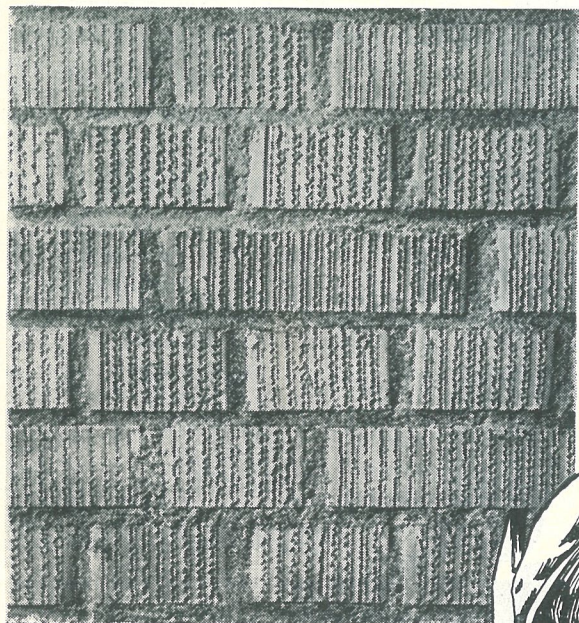
*Vi garanterar förstklassigt tegel
erbjuda en rikhaltig sortering
utlova kortaste leveranstid*

THILÉN-BOLAGEN

Huvudkontor: Värnamo Tegelbruks AB
Tel. 100 98, 106 38

Gult fasad- tegel

i olika nyanser
**av jämn
kvalitet**

**HÖGS
TEGELBRUK
AB**

VÄSTANHÖG
Tel. Lund 39380

**en
organisation
till Er tjänst**

Står Ni som arkitekt, konstruktör, arbetschef eller husägare inför tegeltekniska problem rörande hela konstruktioner eller enskilda detaljer kan Ni med förtroende vända Er till oss.

Genom vårt kontor får Ni vederhäftiga upplysningar om tegel och dess användning, och Ni kan genom oss få kontakt med tegelindustrins tekniska rådgivning och laboratorium.

SKÅNETEGELBRUKENS
Kentralkontor

Östergatan 6 : MALMÖ : Tel. 318 31, 318 32

TEGEL KONTORET

SKARABORGS LÄNS TEGEL-
FÖRSÄLJNINGSFÖRENING U.P.A.
TELEFON 873 SKÖVDE

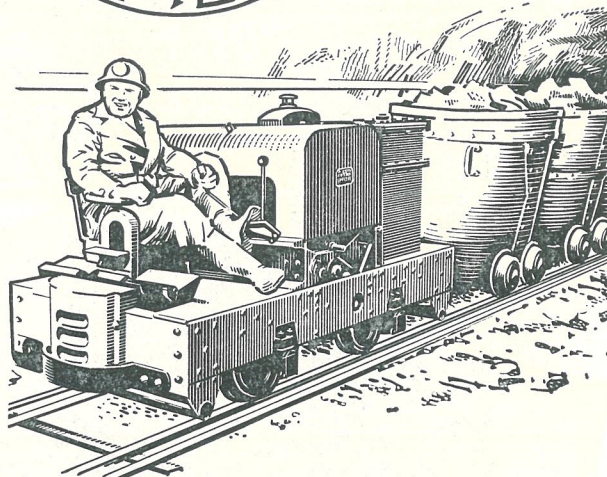
SPECIALFÖRSÄLJNING
AV TEGELVAROR

*ANSLUTNA
TEGELBRUK:*

Almnäs
Annefors
Hålltorp
Igelstorp
Ingelsby
Korsberga
Kvänum
Mariedal
Mariesjö
Töreboda

SIMPLEX diesellok

Simplex diesellok är ett driftsäkert och ekonomiskt engelskt kvalitetslok av robust och ändamålsenlig konstruktion. Levereras för olika spårvidder och tjänstevikter. Kort leveranstid. Begär katalog och offert!

Simplex diesellok har levererats till såväl statliga och kommunala verk som till ett flertal enskilda industrier.

Ensamförsäljare:

CARL STRÖM AB

Lästmakaregatan 14-16, Stockholm C · Växel 23 54 00

GÖTEBORGS TEGELAKTIEBOLAG

försäljer

alla sorters fasad- och bakmurningstegel

TEGEL

är och förblir marknadens förnämsta

byggnadsmaterial

Då Ni behöver upplysningar om

TEGEL

hänvänd Eder med förtroende

till vårt kontor

MAGASINGATAN 3, GÖTEBORG

Tel. 13 13 68, 13 13 48

TEGELKONTORET

I

BORÅS

☆

Rekommenderas

vid inköp av allt slags

förstklassigt tegelmateriel

☆

BORÅS

Tel. 250 54 - 55

WE-BE
PRODUKTER
TOPPKVALITETER

Gitter-tegel

*Det nya teglet som ger
bättre värmeisolering
och lägre vikt*

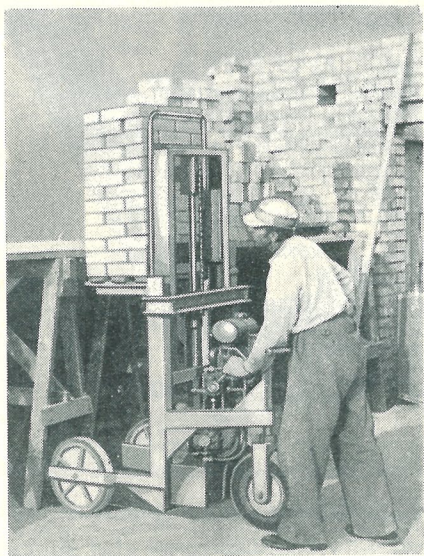
*Vårt borstade fasadtegel
ger stil och förnämligt yttre
samt bästa ekonomi*

WEBERÖDS NYA TEGELBRUKS AB

VEBERÖD · TELEFON 8, 9, 280

RATIONALISERA

transporterna på bygget!

Härmed presenteras tvenne nya hjälpmedel till byggandets rationalisering, tegeltrucken och tegelkärnan, vilka erbjuder ökad möjlighet till besparing av material, tid och arbete. Med hjälp av dessa anordningar kan i första hand materialspillet minskas från 5 à 8 % till en obetydlighet, eftersom kross- och transportförlusterna helt bortfalla. Användning av paketering medför därjämte ökad snabbhet i hanteringens alla faser, vilket resulterar i lägre arbetskostnad, samtidigt som arbetsansträngningen i väsentlig grad reduceras.

Tillverkare och försäljare:

INGENIÖRSFIRMA SVEN HELLSTEN

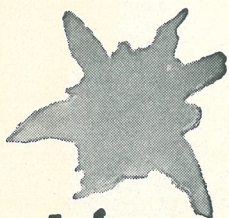
ADELGATAN 5

MALMÖ

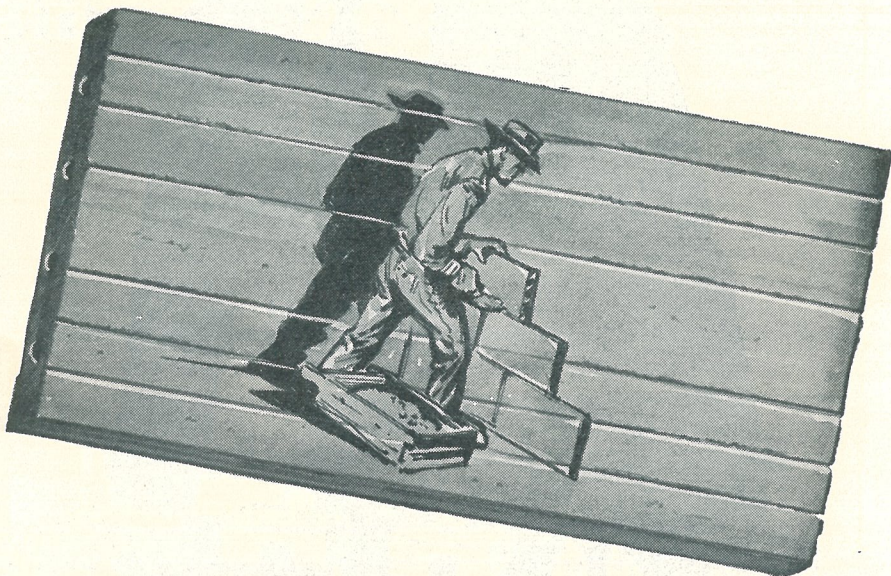
Tel. växel 709 00

WALLA-
plattan
är:

ljuddisolerande

*fri
från fukt*

brandsäker

WALLA-plattan

**är oöverträffad som
mellanväggsmaterial**

De många fördelar som Walla-plattan erbjuder har kommit den att inta en obestridlig tätplats bland alla mellanväggsmaterial. Byggmästare och arkitekter kalkylera i allt större utsträckning med Walla-plattan i mellanväggen. Walla-plattan ger en perfekt ljudisolering, är hundra procentigt brandsäker och är dessutom genom vår patenterade specialtillverkning absolut rak.

Den är kemiskt neutral, *fri från fukt* och synnerligen lättarbetad. Kort sagt: Walla-plattan motsvarar alla de krav man måste ställa på ett modernt mellanväggsmaterial.

*absolut
rak*

TEGELBRUKSAKTIEBOLAGET WALLA **KATRINEHOLM**

POSTADRESS: KATRINEHOLM

TEL.: 132 30

**en
organisation
till Er tjänst**

Står Ni som arkitekt, konstruktör, arbetschef eller husägare inför tegeltekniska problem rörande hela konstruktioner eller enskilda detaljer kan Ni med förtroende vända Er till oss.

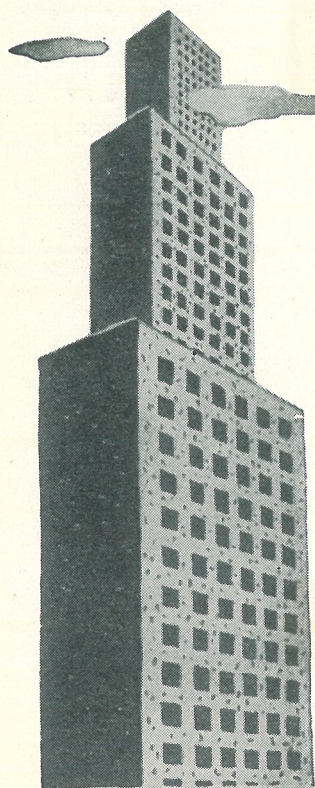
Genom vårt kontor får Ni vederhäftiga upplysningar om tegel och dess användning, och Ni kan genom oss få kontakt med tegelindustrins tekniska rådgivning och laboratorium.

SKÅNETEGELBRUKENS
Kentralkontor

Östergatan 6 : MALMÖ : Tel. 318 31, 318 32

TENGGRENSTORPS MÅNGHÅLSTEGEL

...alltid på toppen

MÅNGHÅLSTEGEL – FRAMTIDSTEGEL

*Låg volymvikt
God ljudisolering
Inga underhållskostnader
God värmeisolering
God tryckhållfasthet*

MURTEGEL – TAKTEGEL
DRÄNERINGSRÖR

*Kontinuerlig kontroll av tryckhållfasthetsvärden
utföres på eget laboratorium*

TENGGRENSTORPS TEGELBRUK

VÄNERSBORG - Tel. växel 120 50

När det gäller
TAKTEGEL

Se till att Ni får

från

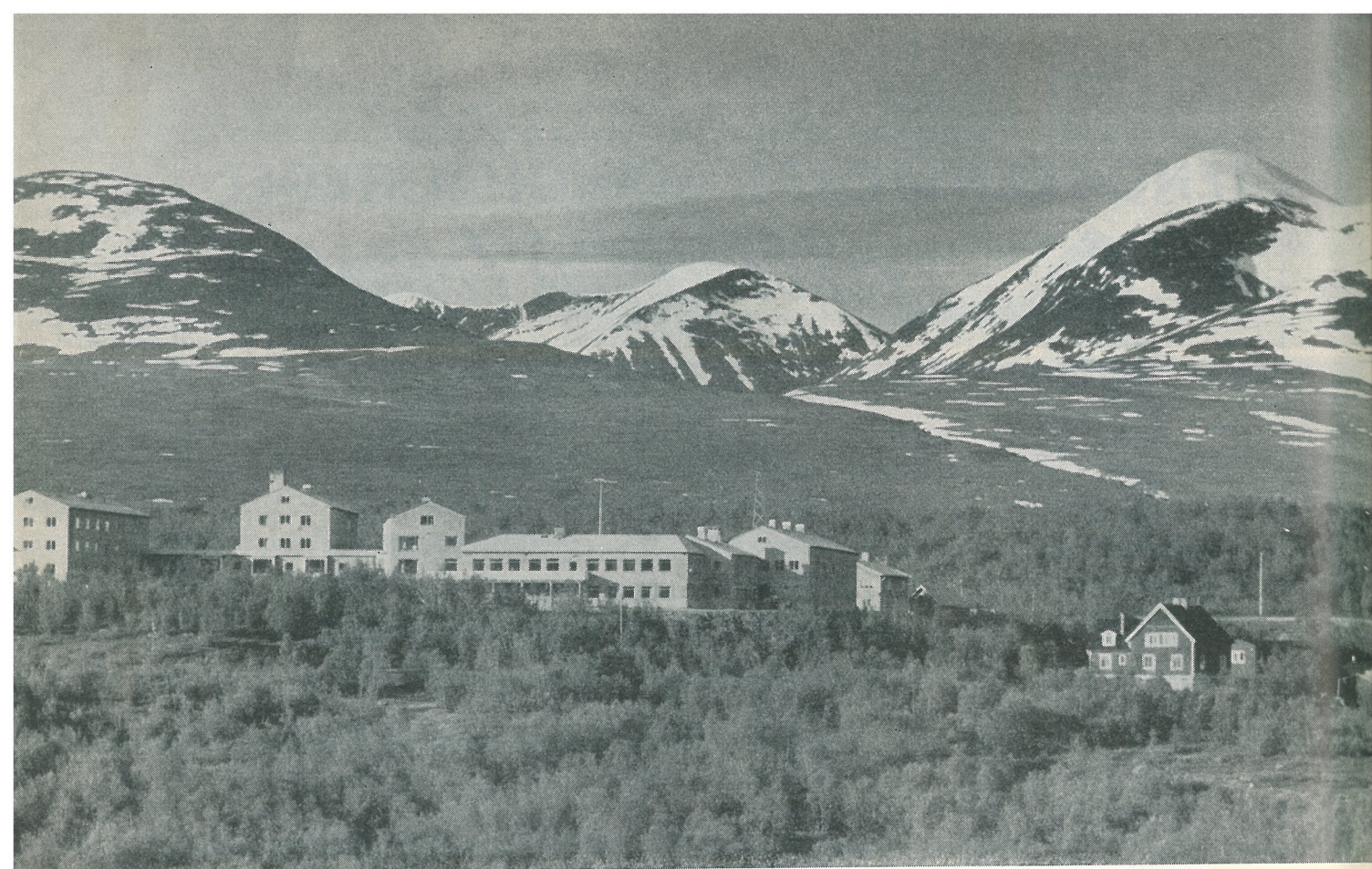
HEBY TEGELVERK, SKÖLDBERG & Co K/B, Heby

Tel. Namnanrop "Heby Tegelverk"

Telegr.-adr. "Hebytegel"

Skandinaviens största taktegel tillverkare.

Årsproduktion 10 000 000 taktegel.

Abisko turiststation med Somaslaki i bakgrunden. Se TEGEL nr 3, 1954

Foto: Lennart Nilsson

TROPISK HETTA

ARKTISK KYLA

Skulle ansätta

VÄRLDENS STÖRSTA NORDLIGASTE
FASADTEGELBYGGNAD

Man valde därför

HÖGSTA KVALITET – VÅRT RÖDA FASADTEGEL

med den rustika, livfulla ytan

För underhållsfri och vacker vägg välj

Inreg. varumärke

AB INSJÖNS TEGELBRUK, INSJÖN

Telefoner: 700 20 och 700 22

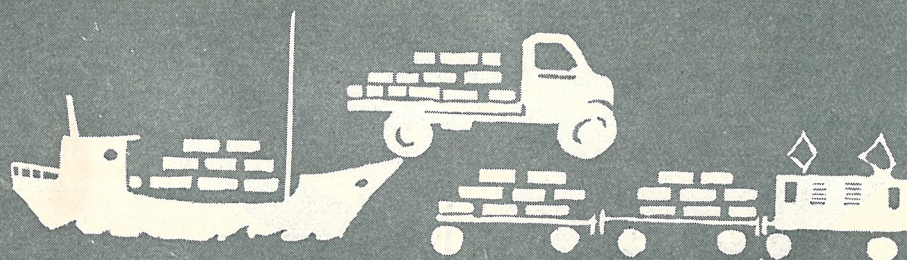
HARGE FASADTEGEL

RÖTT SANDAT

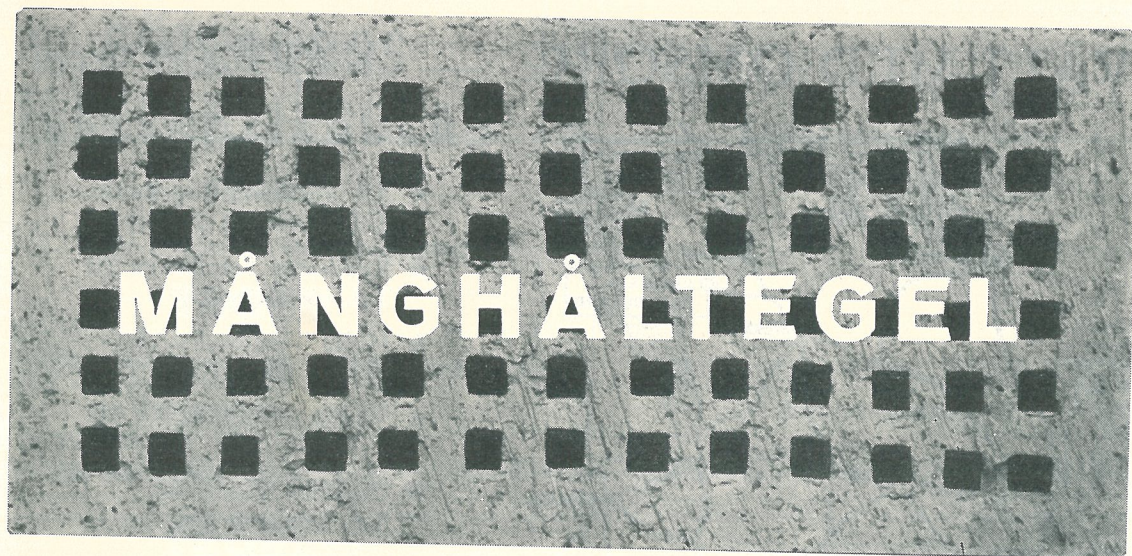
78-HÅL

19-HÅL

MASSIVT

AKTIEBOLAGET HARGE BRUK TEL. HAMMAR 6, 74

MÅNGHÅLTEGEL

Hög värmeisolering

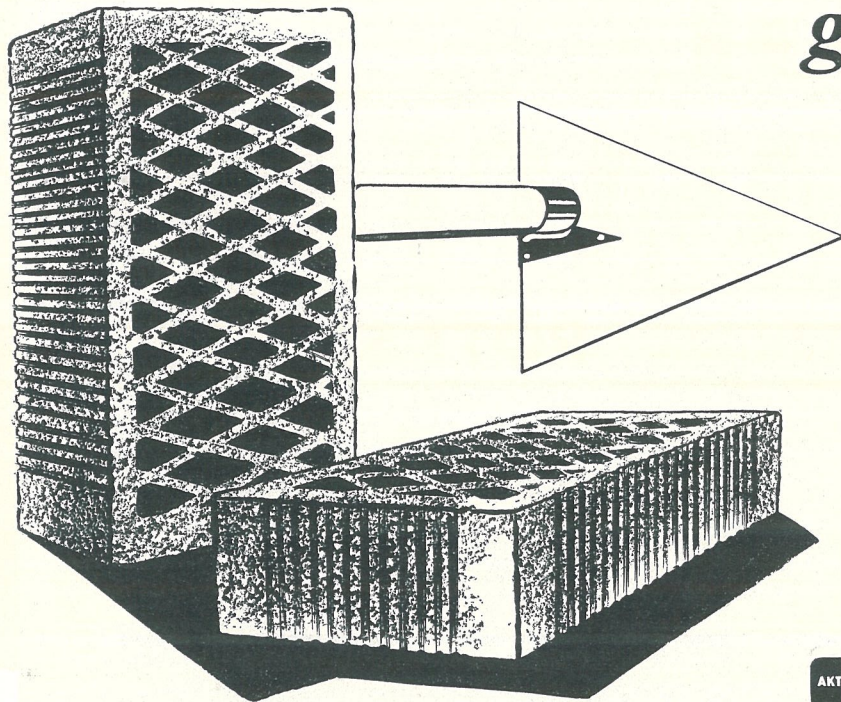
Hög tryckhållfasthet

AB Nabbensbergs Tegelbruk

Vänernborg - Tel. 5

RÖGLE GULA

gittertegel

Gittermetoden ger ett tegel med stora fördelar:

bättre värmeisolering

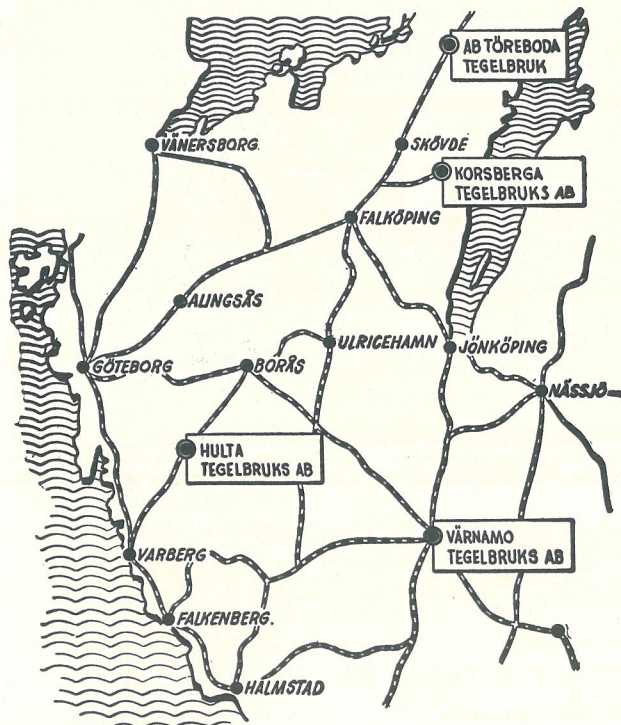
mindre vattenabsorption

mindre vikt

Dessa fördelar i förening med Rögle-teglets vackra färgnyanser ger ett utsökt vackert och tillförlitligt fasadmateriäl.

AKTIEBOLAGET **P. OLSSON & Co** MÅLSINGBORG
Tel. 207 50 (växel)

VÄLJ MED OMSORG — Välj Edert tegel

från

- ★ AB Töreboda Tegelbruk
Tel. Töreboda 67, 607
- ★ Korsberga Tegelbruks AB
Tel. Korsberga 1
- ★ Hulta Tegelbruks AB
Tel. Kinna 410 45
- ★ Värnamo Tegelbruks AB
Tel. Värnamo 100 98, 106 38
- ★ Lindfors Tegelbruk
Tel. Lindfors 115

*Vi garantera förstklassigt tegel
erbjuda en rikhaltig sortering
utlova kortaste leveranstid*

THILÉN-BOLAGEN

Huvudkontor: Värnamo Tegelbruks AB
Tel. 100 98, 106 38

TEGEL KONTORET

SKARABORGS LÄNS TEGEL-
FÖRSÄLJNINGSFÖRENING U.P.A.
TELEFON 873 SKÖVDE

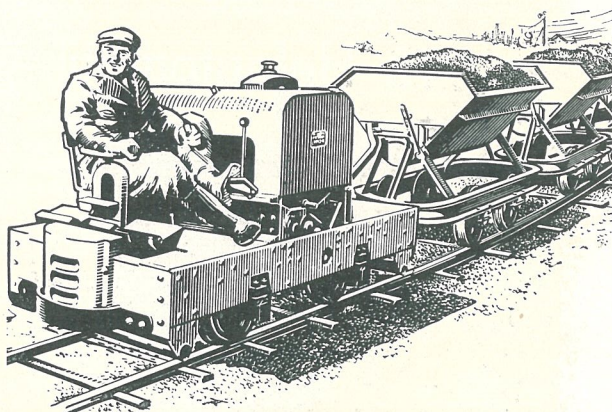
SPECIALFÖRSÄLJNING
AV TEGELVAROR

ANSLUTNA
TEGELBRUK:

Almnäs
Annefors
Hålltorp
Igelstorp
Ingelsby
Korsberga
Kvänum
Mariedal
Mariesjö
Töreboda

NORRHAGE

SIMPLEX diesellok

Simplex diesellok är ett driftsäkert och ekonomiskt engelskt kvalitetslok av robust och ändamålsenlig konstruktion. Levereras för olika spårvidder och tjänstevikter. Kort leveranstid. Begär katalog och offert!

Simplex diesellok har levererats till såväl statliga och kommunala verk som till ett flertal enskilda industrier.

Ensamförsäljare:

CARL STRÖM AB

Lästmakaregatan 14-16, Stockholm C · Växel 23 5400

GÖTEBORGS TEGELAKTIEBOLAG

försäljer

alla sorters fasad- och bakmurningstegel

TEGEL

är och förblir marknadens förnämsta
byggnadsmaterial

Då Ni beböver upplysningar om

TEGEL

*hänvänd Eder med förtroende
till vårt kontor*

MAGASINGATAN 3, GÖTEBORG

Tel. 13 13 68, 13 13 48

TEGELKONTORET

I

BORÅS

☆

Rekommenderas

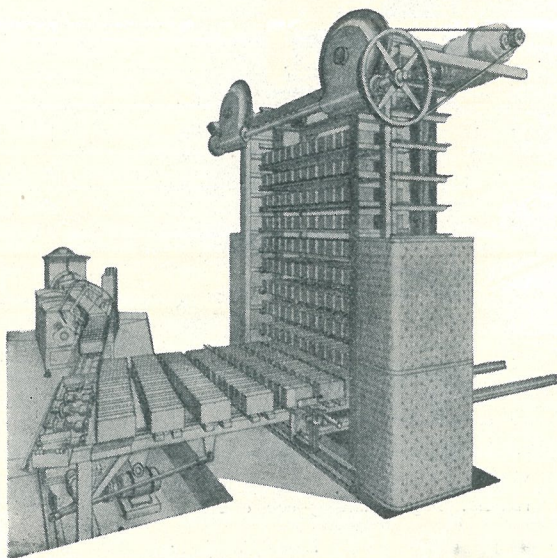
*vid inköp av allt slags
förstklassigt tegelmateriel*

☆

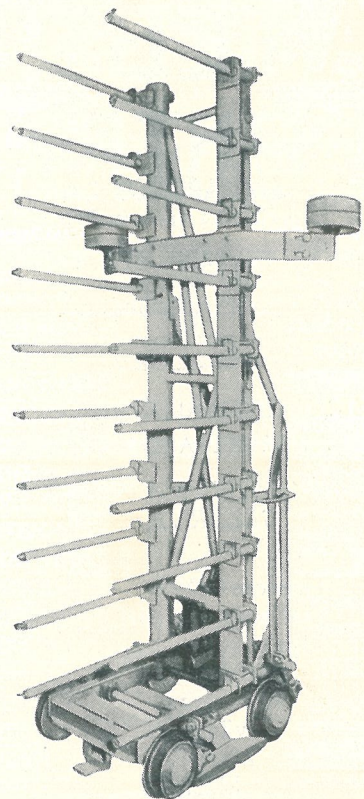
BORÅS

Tel. 250 54 - 55

Lönande tillverkning med TB Helautomatik

TB helautomat

TB automatisk avsättningsvagn

TB transportabla omlastare

TB karusellvagn

TB el. travers

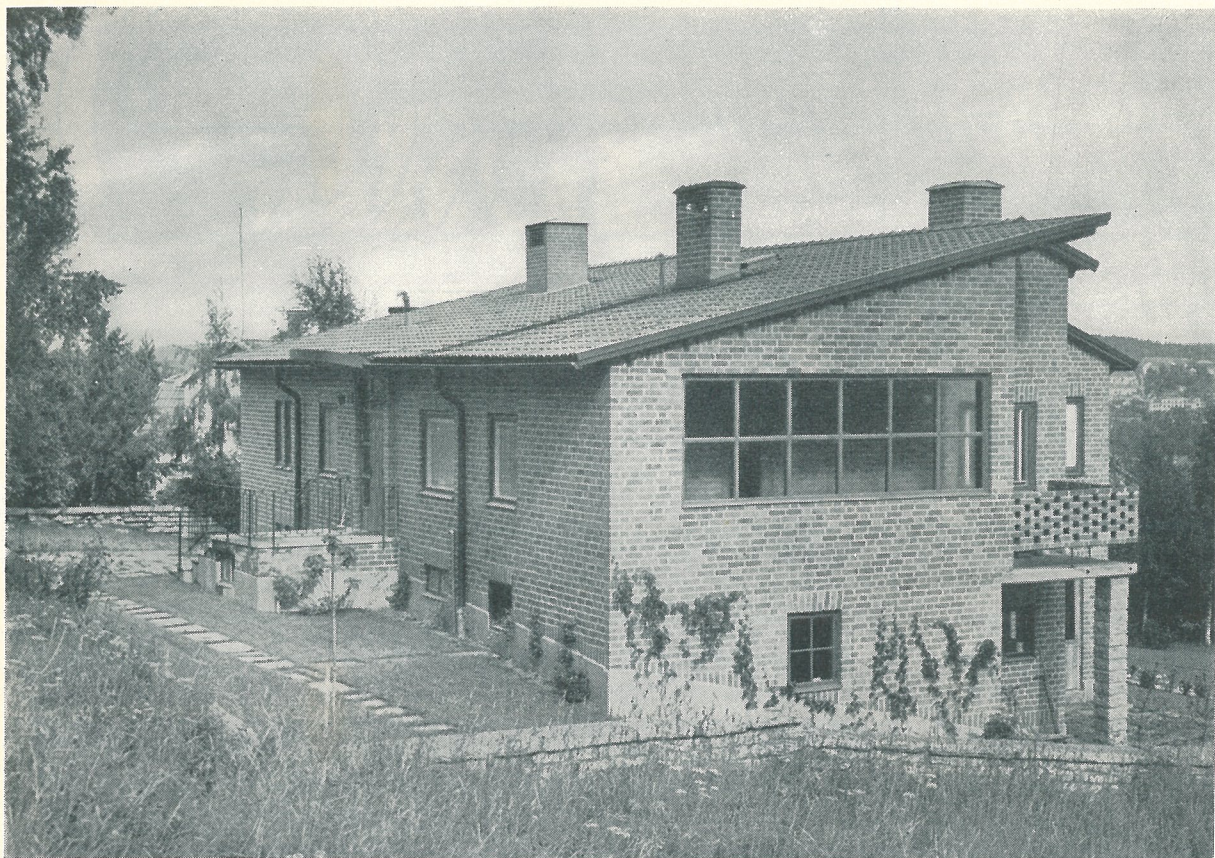
TEGELINDUSTRIELLA BYRÅN AB

STOCKHOLM 2, BOX 2166

Västerlånggatan 22, tel. 2148 09, 10 08 73

Telegramadress: TEGELBYRÅN

Representant i Norge: Ing. J. C. Falkenberg Rådhusgatan 30 Oslo

Villa på Frösön

Tegel som fyller den moderna
byggnadsteknikens alla krav

MURTEGEL

FASADTEGEL

MÅNGHÅLSTEGEL

För närvarande uppföres den nya
fastigheten vid Stortorget i
Östersund av Vålbackens RÖDA
SANDADE FASADTEGEL,
vilket vinner allt större terräng
och efterfrågan. Arkitekt:
Alf Lundqvist & Co
Arkitektfirma, Stockholm

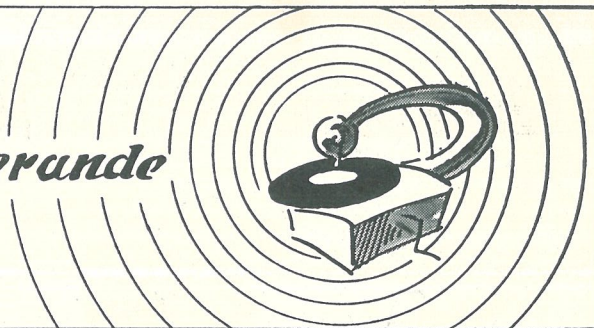
VÅLBACKENS TEGELBRUKS AB

Kyrkgatan 45, Östersund. Telefon 113 85

Brunflo. Telefon 137 55

WALLA-
plattan
är:

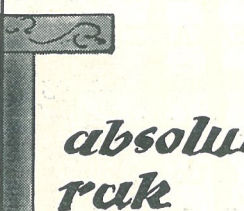
ljudisolerande

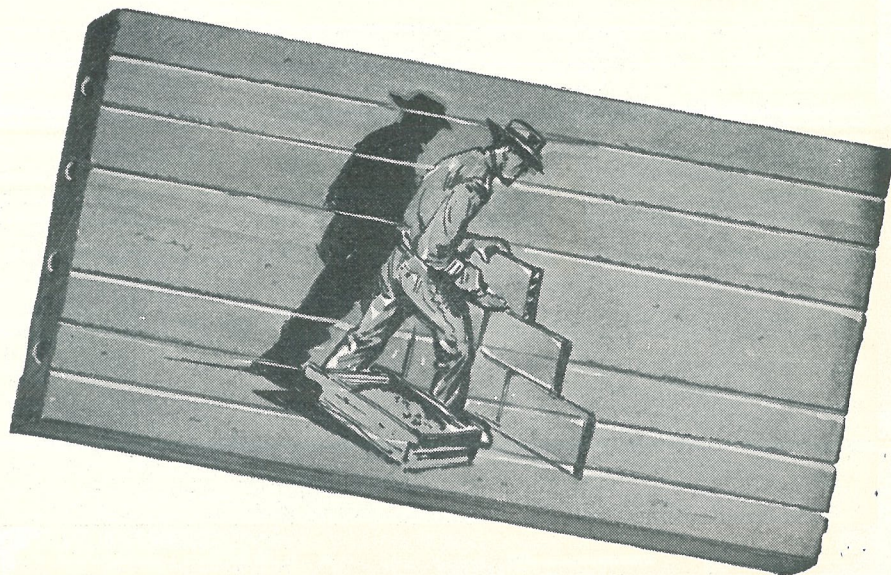
*fri
från fukt*

brandsäker

*absolut
rak*

WALLA-plattan

*är överträffad som
mellanväggsmaterial*

De många fördelar som Walla-plattan erbjuder har kommit den att inta en obestridlig tätplats bland alla mellanväggsmaterial. Byggmästare och arkitekter kalkylera i allt större utsträckning med Walla-plattan i mellanväggen. Walla-plattan ger en perfekt ljudisolerering, är hundra procentigt brandsäker och är dessutom genom vår patenterade specialtillverkning absolut rak.

Den är kemiskt neutral, *fri från fukt* och synnerligen lättarbetad. Kort sagt: Walla-plattan motsvarar alla de krav man måste ställa på ett modernt mellanväggsmaterial.

TEGELBRUKSAKTIEBOLAGET WALLA

POSTADRESS: KATRINEHOLM

KATRINEHOLM

TEL.: 132 30

HARGE

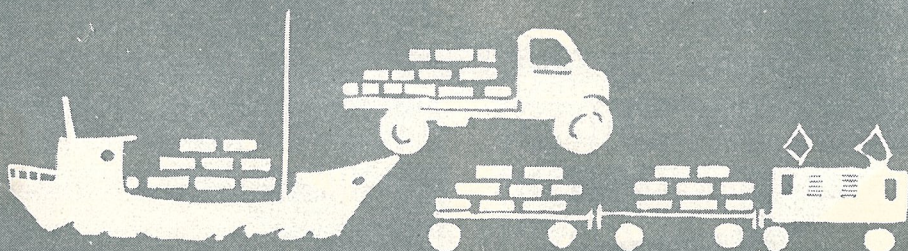
FASADTEGEL

RÖTT SANDAT

78-HÅL

19-HÅL

MASSIVT

AKTIEBOLAGET HARGE BRUK TEL. HAMMAR 6, 74

Hög värmeisolering

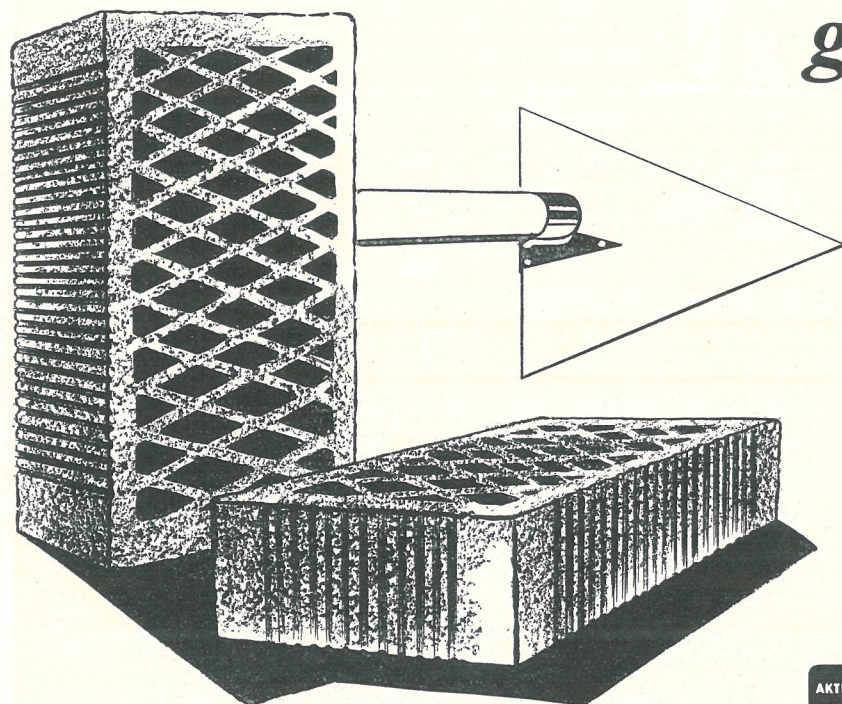
Hög tryckhållfasthet

AB Nabbensbergs Tegelbruk

Vänersborg - Tel. 5

RÖGLE GULA

gittertegel

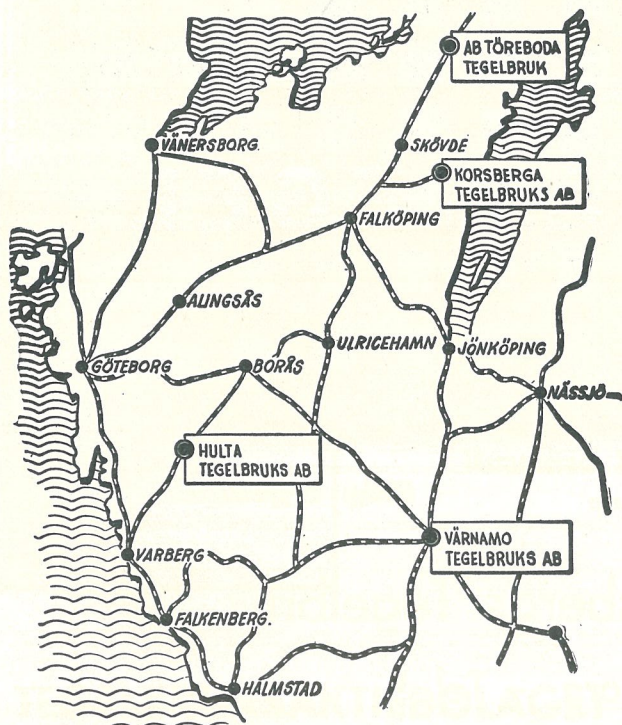
Gittermetoden ger ett tegel med stora fördelar:

*bättre värmeisolering
mindre vattenabsorption
mindre vikt*

Dessa fördelar i förening med Rögle-teglets vackra färgnyanser ger ett utsökt vackert och tillförlitligt fasadmateriäl.

AKTIEBOLAGET **P. OLSSON & CO** HÄLSINGBORG
Tel. 207 50 (växel)

VÄLJ MED OMSORG — *Välj Edert tegel*

från

- ★ AB Töreboda Tegelbruk
Tel. Töreboda 67, 607
- ★ Korsberga Tegelbruks AB
Tel. Korsberga 1
- ★ Hulda Tegelbruks AB
Tel. Kinna 410 45
- ★ Värnamo Tegelbruks AB
Tel. Värnamo 100 98, 106 38
- ★ Lindfors Tegelbruk
Tel. Lindfors 115

*Vi garanterar förstklassigt tegel
erbjuda en rikhaltig sortering
utlova kortaste leveranstid*

THILÉN-BOLAGEN

Huvudkontor: Värnamo Tegelbruks AB
Tel. 100 98, 106 38

en organisation till Er tjänst

Står Ni som arkitekt, konstruktör, arbetschef eller husägare inför tegeltekniska problem rörande hela konstruktioner eller enskilda detaljer kan Ni med förtroende vända Er till oss.

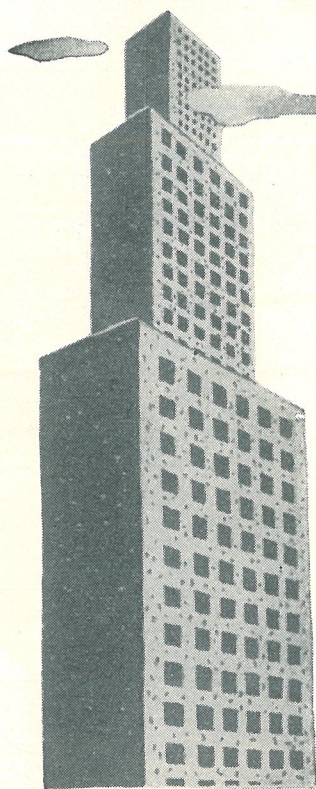
Genom vårt kontor får Ni vederhäftiga upplysningar om tegel och dess användning, och Ni kan genom oss få kontakt med tegelindustrins tekniska rådgivning och laboratorium.

SKÅNETEGELBRUKENS
Kentralkontor

Östergatan 6 : MALMÖ : Tel. 318 31, 318 32

TENGGRENSTORPS MÅNGHÅLSTEGEL

...alltid på toppen

MÅNGHÅLSTEGEL – FRAMTIDSTEGEL

*Låg volymvikt
God ljudisolering
Inga underhållskostnader
God värmeisolering
God tryckhållfasthet*

MURTEGEL – TAKTEGEL
DRÄNERINGSRÖR

*Kontinuerlig kontroll av tryckhållfasthetsvärden
utföres på eget laboratorium*

TENGGRENSTORPS TEGELBRUK

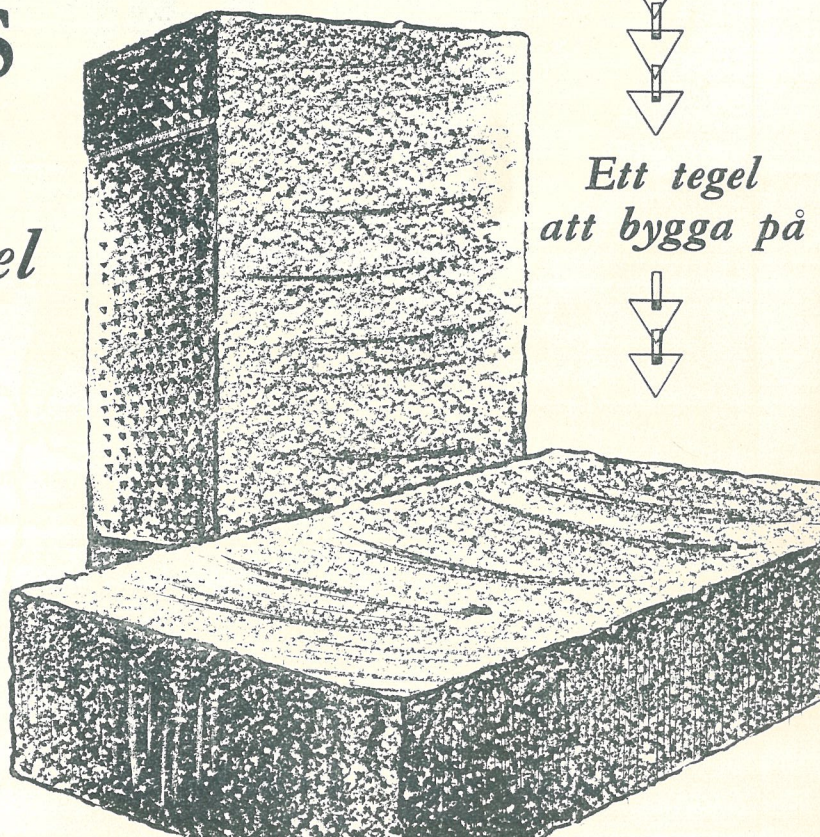
VANERSBORG - Tel. växel 120 50

SENNANS RÖDA *fasadtegel*

Sennans fasadtegel har mycket hög tryckhållfasthet och dessutom stor motståndskraft mot fukt.

Teglets vackra röda färgton lovordas av framstående fackmän.

Tillverkas i slätt, kvastat och handslaget utförande

*Ett tegel
att bygga på*

AKTIEBOLAGET **P. OLSSON & CO** HÄLSINGBORG
Tel. Hälsingborg 207 50 (4-linje) - Malmö 266 83

WE-BE
PRODUKTER
TOPPKVALITETER

Gitter-tegel

*Det nya teglet som ger
bättre värmeisolering
och lägre vikt*

*Vårt borstade fasadtegel
ger stil och förnämligt yttre
samt bästa ekonomi*

WEBERÖDS NYA TEGELBRUKS AB

VEBERÖD · TELEFON 8, 9, 280

När det gäller

TAKTEGEL

Se till att Ni får

Original
HEBY TEGEL

INREGISTRERAT VARUMÄRKE

från

HEBY TEGELVERK, SKÖLDBERG & Co K/B, Heby

Tel. Namnanrop "Heby Tegelverk"

Telegr.-adr. "Hebytegel"

Skandinaviens största taktegel tillverkare.

Årsproduktion 10 000 000 taktegel.

TEGEL KONTORET

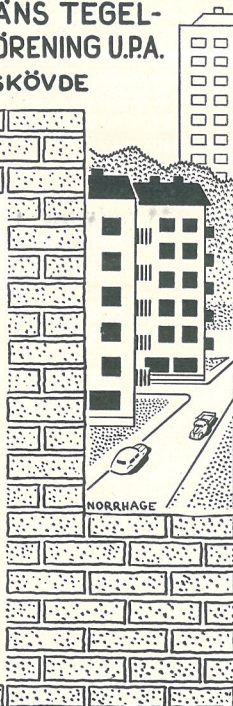
SKARABORGS LÄNS TEGEL-
FÖRSÄLJNINGSFÖRENING U.P.A.
TELEFON 873 SKÖVDE

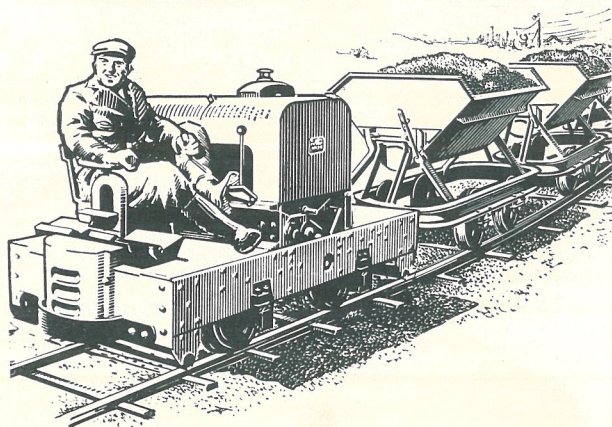
SPECIALFÖRSÄLJNING
AV TEGELVAROR

*ANSLUTNA
TEGELBRUK:*

Almnäs
Annefors
Hålltorp
Igelstorp
Ingelsby
Korsberga
Kvånum
Mariedal
Mariesjö
Töreboda

SIMPLEX diesellok

Simplex diesellok är ett driftsäkert och ekonomiskt engelskt kvalitetslok av robust och ändamålsenlig konstruktion. Levereras för olika spårvidder och tjänstevikter. Kort leveranstid. Begär katalog och offert!

Simplex diesellok har levererats till såväl statliga och kommunala verk som till ett flertal enskilda industrier.

Ensamförsäljare:

CARL STRÖM AB

Lästmakaregatan 14-16, Stockholm C · Växel 23 5400

GÖTEBORGS TEGELAKTIEBOLAG

försäljer

alla sorters fasad- och bakmurningstegel

TEGEL

är och förblir marknadens förnämsta

byggnadsmaterial

Då Ni behöver upplysningar om

TEGEL

hänvänd Eder med förtroende

till vårt kontor

MAGASINGATAN 3, GÖTEBORG

Tel. 13 13 68, 13 13 48

TEGELKONTORET

I

BORÅS

☆

Rekommenderas

vid inköp av allt slags

förstklassigt tegelmateriel

☆

BORÅS

Tel. 250 54 - 55